Iceland Liechtenstein Norway **Active citizens** fund

Διαχειριστής Επιχορήγησης:

ΙΔΡΥΜΑ ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ

SOLIDARITY NOW
This is our common ground

Στόχοι ποιότητας και κατευθύνσεις πολιτικής για τα τοπία του Δήμου Πρεσπών

Σύνθεση αποτελεσμάτων

Μάιος 2023

Φορέας Υλοποίησης:

MedINA

Εταίρος:

ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΕΣΠΩΝ

Iceland Liechtenstein Norway **Active citizens** fund

Διαχειριστής Επιχορήγησης:

ΙΔΡΥΜΑ ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ

SOLIDARITY NOW
This is our common ground

Το **έργο** «Εργαλεία συμμετοχής πολιτών στο σχεδιασμό πολιτικών για το τοπίο» υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος Active citizens fund, με φορέα υλοποίησης το Μεσογειακό Ινστιτούτο για τη Φύση και τον Άνθρωπο και εταίρο την Εταιρία Προστασίας Πρεσπών.

Το **πρόγραμμα** Active citizens fund, ύψους € 12εκ, χρηματοδοτείται από την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία και είναι μέρος του χρηματοδοτικού μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) περιόδου 2014 – 2021, γνωστού ως EEA Grants. Το πρόγραμμα στοχεύει στην ενδυνάμωση και την ενίσχυση της βιωσιμότητας της κοινωνίας των πολιτών και στην ανάδειξη του ρόλου της στην προαγωγή των δημοκρατικών διαδικασιών, στην ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τη διαχείριση της επιχορήγησης του προγράμματος Active citizens fund για την Ελλάδα έχουν αναλάβει από κοινού το Ίδρυμα Μποδοσάκη και το SolidarityNow. Διαβάστε περισσότερα εδώ: www.activecitizensfund.gr.

Φορέας Υλοποίησης:

MedINA

Εταίρος:

ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΕΣΠΩΝ

1. Τα τοπία της Πρέσπας και το έργο LPPT

Η αξία του τοπίου της Πρέσπας αναγνωρίζεται τόσο από τους κατοίκους όσο και από τους επισκέπτες της περιοχής, και αναδεικνύεται σε πολλά κείμενα πολιτικής. Η εικόνα των λιμνών, του Αγ. Αχιλλείου και των βουνών που περιβάλλουν τις λίμνες είναι κατά γενική ομολογία εμβληματική. Ποια είναι όμως τα χαρακτηριστικά αυτών των τοπίων και πώς διαμορφώθηκαν; Ποιοι παράγοντες επηρέασαν την εξέλιξή τους; Ποια είναι η διαχείρισή τους και ποιες πολιτικές τα επηρεάζουν σήμερα;

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο (ΕΣΤ), που η Ελληνική Πολιτεία έχει κυρώσει ήδη από το 2010 με τον ν.3827, ορίζει το τοπίο ως κοινό αγαθό που διαμορφώνεται από την αλληλεπίδραση φύσης και ανθρώπου και επηρεάζει την ευημερία και ποιότητα ζωής των κατοίκων. Στην Ελλάδα, μέχρι σήμερα, δεν υπάρχει ολοκληρωμένη στρατηγική για το τοπίο και δεν έχουν θεσμοθετηθεί τα κατάλληλα εργαλεία για τη συμμετοχή των πολιτών.

Στο MedINA και την ΕΠΠ πιστεύουμε ότι οι κάτοικοι της περιοχής που ζουν τον τόπο και οι άνθρωποι που εμπλέκονται στην εφαρμογή πολιτικών σε τοπικό επίπεδο διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του τοπίου, επομένως χρειάζεται να εμπλέκονται ενεργά στη διαχείρισή του.

Γι’ αυτόν τον σκοπό υλοποιούμε το έργο *«Εργαλεία συμμετοχής πολιτών στο σχεδιασμό πολιτικών για το τοπίο»* (έργο LPPT), με τη χρηματοδότηση του Active Citizens Fund (EEA Grants από Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Νορβηγία) που έχει ως στόχο να υποστηρίξει την ενεργό συμμετοχή των πολιτών και των τοπικών φορέων στον σχεδιασμό και τη διαχείριση του τοπίου του Δήμου Πρεσπών. Μέσα από το έργο αυτό επιχειρούμε να στήσουμε μια διαδικασία συμμετοχικού σχεδιασμού και πραγματοποιούμε μια σειρά δράσεων με σκοπό να ενημερώσουμε και να ευαισθητοποιήσουμε τους κατοίκους και τους φορείς και να καταγράψουμε τη σημασία που έχει για αυτούς το τοπίο της περιοχής, καθώς και τις απόψεις τους για το πώς θέλουν να είναι στο μέλλον.

2. Οι στόχοι ποιότητας τοπίου σύμφωνα με την ΕΣΤ

Για να γίνει συστηματική η προσπάθεια διαχείρισης των τοπίων, η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο (ΕΣΤ) προωθεί μια σειρά γενικών και συγκεκριμένων μέτρων που κάθε κράτος-μέρος οφείλει να αναλάβει.

Κάθε μέρος αναλαμβάνει:

α. να αναγνωρίζει νομικά τα τοπία ως ένα απαραίτητο συστατικό στοιχείο του ανθρώπινου περιβάλλοντος, ως μια έκφραση της ποικιλίας της κοινής πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς τους, και ως θεμέλιο της ταυτότητάς τους.

β. Να εγκαθιδρύει και να εφαρμόζει πολιτικές τοπίων που αποσκοπούν στην προστασία, διαχείριση και σχεδιασμό των τοπίων δια της υιοθέτησης των συγκεκριμένων μέτρων που παρατίθενται στο άρθρο 6 της Σύμβασης.

γ. Να καθιερώνει διαδικασίες για τη συμμετοχή του ευρέως κοινού, των τοπικών και περιφερειακών αρχών, και άλλων πλευρών με ενδιαφέρον για τον ορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών των τοπίων που αναφέρονται ανωτέρω στην παράγραφο β.

δ. Να εντάξει το τοπίο στις περιφερειακές και αστικές πολιτικές σχεδιασμού και στις πολιτιστικές, περιβαλλοντικές, αγροτικές, κοινωνικές και οικονομικές πολιτικές του, όπως και σε πολλές άλλες πολιτικές με πιθανό άμεσο ή έμμεσο αντίκτυπο στο τοπίο.

Ιδιαίτερα με την ενεργό συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών, και με την προοπτική να βελτιωθεί η γνώση των τοπίων του, αναλαμβάνει:

1. Να αναγνωρίζει τα δικά του τοπία σε ολόκληρη την επικράτειά του.
2. Να αναλύει τα χαρακτηριστικά τους και τις δυνάμεις και τις πιέσεις που τα μετασχηματίζουν.
3. Να σημειώνει τις μεταβολές.
4. Να εκτιμά τα τοπία που έχουν αναγνωριστεί κατ ’αυτόν τον τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις συγκεκριμένες αξίες που τους έχουν αποδοθεί από τις ενδιαφερόμενες πλευρές και τον πληθυσμό που αφορούν
5. Να ορίσει τους στόχους ποιότητας τοπίων για τα τοπία που έχουν αναγνωριστεί και εκτιμηθεί, έπειτα από δημόσια διαβούλευση

Αυτή η αλληλουχία ενεργειών καταλήγει στον προσδιορισμό των στόχων ποιότητας τοπίου και των κατευθύνσεων διαχείρισης του τοπίου οι οποίοι όμως πρέπει να βασιστούν στην αναγνώριση των τοπίων της περιοχής και στην εκτίμηση και αξιολόγηση τους.

3. Στόχοι ποιότητας τοπίων του Δήμου Πρεσπών

Σύμφωνα λοιπόν με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο (ΕΣΤ), η διατύπωση στόχων ποιότητας τοπίου πρέπει να γίνεται μετά από δημόσια διαβούλευση και να αποτυπώνει τις προσδοκίες του κοινού σε σχέση με τα χαρακτηριστικά των τοπίων που το περιβάλλει. Μέσα από το έργο LPPT προσπαθήσαμε να υλοποιήσουμε μια διαδικασία συμμετοχικού σχεδιασμού και να διατυπώσουμε στόχους ποιότητας για τα τοπία του Δήμου Πρεσπών που να συμπεριλαμβάνουν τις απόψεις φορέων και κατοίκων της περιοχής. Οι μελετητές για να διατυπώσουν αυτούς τους στόχους για τα τοπία του Δήμου Πρεσπών:

1. Αναγνώρισαν τα τοπία των Πρεσπών, την τυπολογία και τα επιμέρους χαρακτηριστικά τους που προέκυψαν μέσω από καταγραφή και ανάλυση των στοιχείων τους. Το αποτέλεσμα αυτής της ανάλυσης ήταν η κατηγοριοποίηση των τοπίων σε 8 βασικούς και 34 ειδικούς τύπους τοπίου βάσει ομαδοποίησης των χαρακτηριστικών τους, που κατανέμονται σε 12 γεωγραφικές ενότητες. Αναλυτικότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στη μελέτη των τοπίων της Πρέσπας (link).
2. Συνέδεσαν την αξία που αποδίδουν οι κάτοικοι και οι επισκέπτες σε αυτά τα τοπία μέσω συνεντεύξεων που έγιναν στις αρχές του 2022, και τις αναγνωρισμένες περιβαλλοντικές, πολιτιστικές ή άλλες αξίες που τους αποδίδονται σε θεσμικά κείμενα. Τα αποτελέσματα αυτής της ανάλυσης ήταν η αναγνώριση των αξιών για κάθε τύπο τοπίου και της κατανομής τους στις γεωγραφικές ενότητες.
3. Έλαβαν υπόψη τους τα δυνατά και αδύνατα σημεία, τις ευκαιρίες και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα τοπία, όπως καταγράφηκαν στο συμμετοχικό εργαστήριο «Το μέλλον του τοπίου της Πρέσπας» που έγινε στις Πρέσπες τον Απρίλιο του 2022, καθώς και τις αιτίες των μεταβολών των τοπίων, όπως καταγράφηκαν στο συμμετοχικό εργαστήριο «Το τοπίο της Πρέσπας μέσα στον χρόνο» τον Ιούλιο του 2021.
4. Τέλος, συγκέντρωσαν τις προτάσεις ή κατευθύνσεις διαχείρισης του τόπου και των τοπίων του που περιλαμβάνονται σε διάφορες μελέτες (ΠΠΧΣΑΑ, ΣΧΟΟΑΠ, Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες κλπ.), καθώς και αυτές που κατατέθηκαν από τους κατοίκους και τους φορείς στο εργαστήριο του Απριλίου του 2022 και στο online ερωτηματολόγιο.

Βάσει αυτών των πληροφοριών συντέθηκαν **6 Γενικοί Στόχοι Ποιότητας** για τα τοπία των Πρεσπών που εκφράζουν γενικές αρχές με εφαρμογή σε όλα τα τοπία. Στην συνέχεια οι στόχοι αυτοί εξειδικεύτηκαν για τους 8 βασικούς τύπους τοπίων. Τέλος από τους στόχους που τέθηκαν προκύπτουν προτάσεις ή κατευθύνσεις πολιτικής ανά δραστηριότητα σε άμεση αναφορά με τους Γενικούς Στόχους Ποιότητας (Σ) όσο και με τους στόχους ανά βασικό τύπο τοπίου (ΣΤ).

Οι στόχοι ποιότητας τοπίων του Δήμου Πρεσπών και οι σχετιζόμενες προτάσεις πολιτικής αποτελούν μια στρατηγική σχετικά με το πώς θέλουμε να είναι τα τοπία της περιοχής στο μέλλον και τι χρειάζεται να γίνει για να επιτευχθεί αυτό. Δεν αποτελούν ένα σχέδιο δράσεων ούτε ένα πλαίσιο κανονισμών. Για την επίτευξη κάποιων από αυτούς τους στόχους και την υλοποίηση των συνδεδεμένων προτάσεων πολιτικής απαιτείται μια συντονισμένη προσπάθεια διαφόρων φορέων σε τοπικό, περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο διοίκησης, για άλλους απαιτείται η ενεργή συμμετοχή των κατοίκων και επαγγελματιών, ενώ για κάποιους είναι απαραίτητη και μια νέα κουλτούρα διαχείρισης και σχεδιασμού από όλους.

Γενικοί στόχοι ποιότητας τοπίου

Λαμβάνοντας λοιπόν υπόψη όλη την παραπάνω ανάλυση των χαρακτηριστικών και της αξίας των τοπίων, καθώς και των προτάσεων διαχείρισής τους διατυπώθηκαν οι εξής γενικοί στόχοι ποιότητας για τα τοπία της Πρέσπας:

Ζωντανά τοπία που είναι ελκυστικά για να ζει κανείς και να εργάζεται, τα οποία διατηρούν τον πληθυσμό και τις δραστηριότητές του και προσελκύουν νέους κατοίκους και επισκέπτες. (Σ1)

Δυναμικά τοπία που διατηρούν τον παραδοσιακό τους χαρακτήρα και τον ενισχύουν μέσω των μετασχηματισμών που υφίστανται. (Σ2)

Ποικιλόμορφα τοπία που διατηρούν την εναλλαγή των χαρακτηριστικών τους αποφεύγοντας την ομογενοποίηση. (Σ3)

Τοπία που διατηρούν και ενισχύουν τόσο την υψηλή περιβαλλοντική τους αξία όσο και τις υπόλοιπες (ιστορική, αισθητική, κοινωνική, αναψυχής, οικονομική, αίσθηση ταυτότητας). (Σ4)

Τοπία των συνόρων που διατηρούν υφιστάμενες ασυνέχειες αλλά και δημιουργούν συνδέσεις. (Σ5)

Τοπία που μπορεί κανείς να απολαύσει χωρίς να απειλήσει τον χαρακτήρα και τη μοναδικότητά τους. (Σ6)

Σ1: Η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζουν τα τοπία του Δήμου Πρεσπών, όπως καταγράφηκε και από κατοίκους και φορείς, αποτελεί η δημογραφική συρρίκνωση που έχει πολλαπλές επιπτώσεις σε όλα τα τοπία της περιοχής. Τα τοπία των Πρεσπών έχουν διαμορφωθεί σε μεγάλο βαθμό από την ανθρώπινη παρουσία και επέμβαση και για τη διατήρηση της ποιότητάς τους είναι αναγκαία η διατήρηση του *πληθυσμού και των δραστηριοτήτων* που διαμορφώνουν τα τοπία. Ο στόχος αυτός διατυπώνει αυτή την αναγκαιότητα για *ζωντανά τοπία* όπου ζουν και εργάζονται οι κάτοικοι και τα οποία προσελκύουν επισκέπτες.

Σ2: Η σημασία που έχει ο χαρακτήρας των οικισμών, τα μνημεία, οι παραδοσιακές πρακτικές καλλιέργειας και αλιείας κι άλλα στοιχεία που συνθέτουν τον *παραδοσιακό χαρακτήρα* των τοπίων της περιοχής αναγνωρίζονται τόσο από τους πολίτες όσο και από θεσμικά κείμενα. Η διατήρηση αυτού του χαρακτήρα δεν μπορεί να γίνει μόνο μέσω περιορισμών στη χρήση -καθώς αυτό ενδέχεται να οδηγήσει σε εγκατάλειψη δραστηριοτήτων και κτιρίων, μια αδυναμία που έχει εντοπιστεί από κατοίκους και φορείς - αλλά οφείλει να γίνεται με τρόπο *δυναμικό* ενισχύοντας κι υλοποιώντας μέτρα που κινούνται προς αυτή την κατεύθυνση.

Σ3: Η *ποικιλομορφία των τοπίων* είναι ένα από τα δυνατά σημεία της περιοχής απέναντι στην τάση *ομογενοποίησης* που παρατηρείται σε κάποια από αυτά, όπως αναδείχθηκε στην SWOT ανάλυση.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι τα τοπία στα οποία καταγράφεται η μεγαλύτερη ποικιλία χαρακτηριστικών συγκεντρώνουν και τη μεγαλύτερη αξία για τους ενδιαφερόμενους, αυτή η ποικιλομορφία είναι μια ποιότητα που πρέπει να διατηρηθεί.

Σ4: Η περιοχή της Πρέσπας και τα τοπία της είναι διεθνώς αναγνωρισμένη για την *υψηλή περιβαλλοντική τους αξία* και η ανάλυση έρχεται να αναδείξει ότι αυτή συνδέεται στενά με ένα σύνολο αξιών: *αισθητική, ιστορική, αναψυχής, αίσθηση ταυτότητας*. Αυτή η σχέση μεταξύ των αξιών τονίζεται και από τις προτάσεις που κατατέθηκαν κατά τη διάρκεια των συμμετοχικών διαδικασιών αλλά και από τα θεσμικά κείμενα. Ο στόχος αυτός αναγνωρίζει τις πολλαπλές αξίες του τοπίου και αναδεικνύει τη διασύνδεσή τους.

Σ5: Τα τοπία της Πρέσπας έχουν σημαδευτεί από τα σύνορα, που ενώ έχουν μια άυλη διάσταση έχουν επιπτώσεις και στη φυσική διάσταση του τοπίου δημιουργώντας απομονωμένες περιοχές όπου η ανθρώπινη επέμβαση είναι περιορισμένη. Ταυτόχρονα κάτοικοι και φορείς αναγνωρίζουν στην άρση αυτής της απομόνωσης μια ευκαιρία για την περιοχή και τα τοπία της. Είναι σημαντικό λοιπόν αφενός να προχωρήσουν *οι συνδέσεις* με τις όμορες χώρες, αφετέρου να διατηρηθεί όσο γίνεται αυτή η ποιότητα των *αδιατάρακτων τοπίων* στα σύνορα.

Σ6: Πολλά από τα τοπία συγκεντρώνουν την εκτίμηση των κατοίκων και των επισκεπτών γιατί διατηρούν τον χαρακτήρα τους, είτε ως περιοχές υψηλής περιβαλλοντικής αξίας είτε ως παραδοσιακά οικιστικά σύνολα είτε ως παραδοσιακά αγροτικά τοπία. Αποτελούν ένα σημαντικό πόρο της περιοχής, η αξία του οποίου έγκειται στην ακεραιότητά του. Είναι σημαντικό λοιπόν να μπορεί κανείς να τα απολαύσει ως τοπία χωρίς να απειλήσει τον χαρακτήρα και τη μοναδικότητά τους.

Στόχοι ανά τύπο τοπίου

Οι παραπάνω γενικοί στόχοι ποιότητας εξειδικεύονται στο επίπεδο των βασικών τύπων τοπίου του Δήμου Πρεσπών, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε τύπου τοπίου, ως εξής.

Λιμναία και παραλίμνια τοπία που διατηρούν τον σημειακό και περιορισμένο χαρακτήρα της ανθρώπινης επέμβασης, τη συνέχεια μεταξύ των φυσικών στοιχείων και τον σαφή διαχωρισμό μεταξύ αγροτικής γης και υγροτόπου. (ΣΤ1)
Πεδινά τοπία εντατικής γεωργίας που διατηρούν την αγροτική τους γη και ενισχύουν την ποικιλία των χαρακτηριστικών τους και τα φυσικά τους στοιχεία. (ΣΤ2)
Πεδινά αγροδασικά τοπία που διατηρούν την παραδοσιακή τους δομή και την αγροτική τους χρήση, καθώς και τον χαρακτήρα και τη δυναμική των οικισμών τους. (ΣΤ3)
Κοιλάδες και ομαλά ορεινά αγροδασικά τοπία που διατηρούν την αγροτική τους γη, προστατεύουν το υδάτινο στοιχείο τους και αποκαθιστούν τον χαρακτήρα και τη δυναμική των οικισμών και των μνημείων τους. (ΣΤ4)

Ασβεστολιθικά ορεινά τοπία που διατηρούν την κτηνοτροφική τους χρήση και τον περιορισμένο βαθμό ανθρώπινης επέμβασης, αναδεικνύοντας τα καρστικά τους γεωλογικά χαρακτηριστικά και τα παραδοσιακά κτηνοτροφικά μαντριά. (ΣΤ5)
Ορεινά τοπία σε βουνά με πυριτικό υπόβαθρο που διατηρούν την ποικιλότητά τους, τις λιβαδικές εκτάσεις ανάμεσα στις συστάδες δάσους και τον περιορισμένο βαθμό ανθρώπινης επέμβασης, ιδιαίτερα στις πλαγιές που έχουν διαβρωθεί. (ΣΤ6)
Αλπικά πλατό που διατηρούν τον φυσικό και ανοιχτό τους χαρακτήρα, τον περιορισμένο βαθμό ανθρώπινης επέμβασης, αναδεικνύοντας τα καρστικά τους γεωλογικά χαρακτηριστικά. (ΣΤ7)
Εντόνως ανθρωπογενή τοπία, στα οποία εφαρμόζονται μέτρα αποκατάστασης που βελτιώνουν την ένταξη των ανθρωπογενών παρεμβάσεων στο ευρύτερο φυσικό τοπίο. (ΣΤ8)

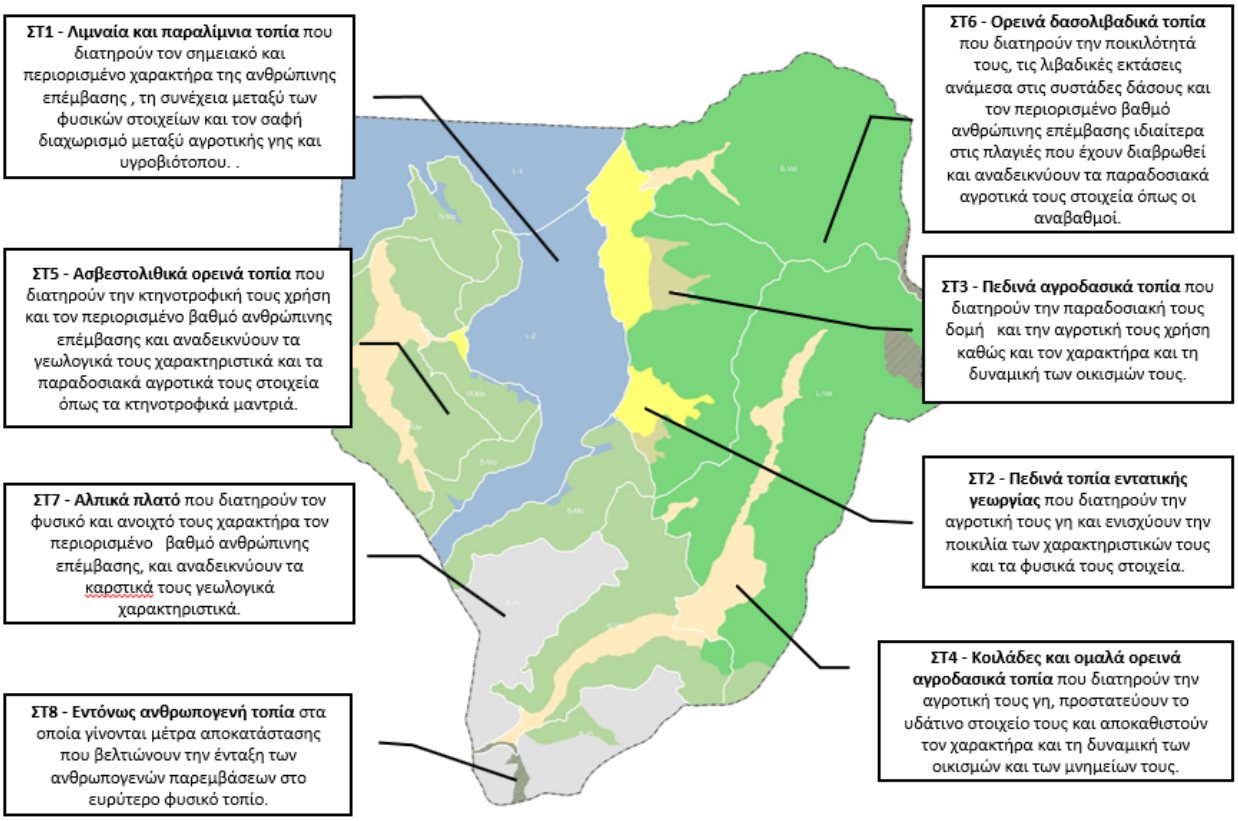

4. Κατευθύνσεις και προτάσεις πολιτικής ανά δραστηριότητα

Η επίτευξη των παραπάνω γενικών στόχων ποιότητας και των στόχων ανά τύπο τοπίου απαιτεί την εφαρμογή συγκεκριμένων πολιτικών σε σχέση με διάφορους τομείς και δραστηριότητες που επηρεάζουν τα τοπία. Στη συνέχεια παρουσιάζονται αυτές οι πολιτικές ανά δραστηριότητα με αναφορά στους γενικούς στόχους ποιότητας (Σ) και τους στόχους ανά τύπο τοπίου (ΣΤ).

Αγροτική δραστηριότητα και αλιεία:

ΑΓΡ1: Διαφύλαξη της αγροτικής γης έναντι άλλων χρήσεων ή εγκατάλειψης
Σ1- (ΣΤ2,ΣΤ3,ΣΤ4)
Η γεωργική δραστηριότητα συμβάλλει στη διατήρηση της ποικιλίας του τοπίου, ιδιαίτερα στα αγροδασικά τοπία, όπου αναμειγνύεται με άλλα στοιχεία, όπως λιβάδια και δασικές εκτάσεις. Η απώλεια αγροτικής γης, είτε λόγω εγκατάλειψης και δάσωσης είτε λόγω μετάβασης σε άλλες χρήσεις, συνεπάγεται τη μείωση αυτής της ποικιλότητας και για αυτό η γεωργία πρέπει να διαφυλαχθεί ως δραστηριότητα. Για την ανάσχεση της τάσης ομογενοποίησης που υπάρχει σε αγροδασικά τοπία προτείνεται η επανακαλλιέργεια αγρών.
Αυτό είναι γενικά δύσκολο ή ασύμφορο για έναν αγρότη εκτός αρδευτικού δικτύου, όπου αναπτύσσεται η εντατική καλλιέργεια φασολιού, και επομένως χρειάζεται ειδική πολιτική στήριξης και ενίσχυσης ξηρικών καλλιεργειών χαμηλών εισροών που ταιριάζουν και με την αυξημένη περιβαλλοντική ευαισθησία της περιοχής σε όλη την έκταση του Δήμου Πρεσπών αλλά κυρίως στις προστατευόμενες περιοχές NATURA 2000. Τέτοιου είδους μέτρα θα μπορούσαν να στηριχθούν ενδεχομένως στα «οικολογικά σχήματα» της νέας ΚΑΠ.

ΑΓΡ2: Διατήρηση παλαιών και δημιουργία νέων ημιφυσικών στοιχείων του αγροτικού τοπίου (φυσικά όρια, φυτοφράχτες, νερόλακκοι, κ. ά.).
Σ2,Σ3 - (ΣΤ2,ΣΤ3,ΣΤ4)
Ημιφυσικά στοιχεία του αγροτικού τοπίου, όπως οι φυτοφράκτες, αποτελούν βασικά συστατικά του αγροτικού τοπίου δημιουργώντας περίκλειστα χωράφια. Η δομή αυτή με τα περίκλειστα χωράφια και τους φυτοφράχτες αποτελεί παραδοσιακό μοτίβο της αγροτικής γης και εξασφαλίζει τη λειτουργία του τοπίου για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.
Παρότι υπάρχουν ευρωπαϊκοί πόροι που στηρίζουν και ενισχύουν τους αγρότες για τη δημιουργία ή διατήρηση τέτοιων ημιφυσικών στοιχείων, αυτοί δεν είναι επαρκώς αποτελεσματικοί για να οδηγήσουν σε ανάλογες πρακτικές, καθώς τα περίκλειστα χωράφια, και η βλάστηση ή άλλα φυσικά εμπόδια στα όρια τους αφενός δυσκολεύει τη χρήση μηχανημάτων για την καλλιέργεια και αφετέρου θεωρείται ότι είναι βλαπτική ως προς τον επαρκή αερισμό και φωτισμό του χωραφιού, αλλά και ως προς τη φιλοξενία εντόμων εχθρών της καλλιέργειας. Οι αντιλήψεις αυτές για να αλλάξουν απαιτείται σημαντική προσπάθεια κατάρτισης και εκπαίδευσης των αγροτών για τα ζητήματα αυτά, καθώς και αυξημένοι πόροι για την εφαρμογή των μέτρων περιοχής σε όλη την έκταση του Δήμου Πρεσπών καθώς και για τον έλεγχο της συμμόρφωσης με αυτά στο πεδίο. Τέτοιου είδους μέτρα θα μπορούσαν να στηριχθούν ενδεχομένως στα «οικολογικά σχήματα» της νέας ΚΑΠ.

ΑΓΡ3: Διαχείριση των περιοχών που γειτονεύουν με τα παραλίμνια λιβάδια
Σ2 - (ΣΤ1)
Η αγροτική γη που βρίσκεται σε άμεση επαφή με τα παραλίμνια λιβάδια επηρεάζει τη λειτουργία τους. Η διαχείρισή της πρέπει να γίνει με στόχο τη διαφύλαξη της ισορροπίας των δυο συστημάτων και την αποτροπή της μεταβολής παραλίμνιων λιβαδιών εκτός αρδευτικού δικτύου σε καλλιεργούμενα χωράφια, συμβάλλοντας έτσι στη διατήρηση του μεταβατικού αυτού τοπίου και των οικολογικών λειτουργιών των παραλίμνιων εκτάσεων.
Ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί με προσεκτική κατάλληλη ζώνωση και επιλογή χρήσεων γης κατά την επικείμενη ρύθμιση των προστατευόμενων περιοχών του Δήμου Πρεσπών με Προεδρικό Διάταγμα, μετά την ολοκλήρωση της οικείας Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης.

ΑΓΡ4: Ενίσχυση της ποικιλίας του αγροτικού τοπίου (μωσαϊκό καλλιεργειών)
Σ2,Σ3 - (ΣΤ2,ΣΤ3,ΣΤ4)
Η ποικιλότητα των καλλιεργειών συμβάλει στη βιοποικιλότητα και ενισχύει την ανθεκτικότητα των αγρο-συστημάτων απέναντι σε διάφορους κινδύνους, περιλαμβανομένων εκείνων που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή. Ταυτόχρονα συμβάλλει και στη ποικιλία της σύνθεσης και της διάταξης του τοπίου. Στα πεδινά τοπία εντατικής γεωργίας χρειάζεται να εισαχθούν καλλιέργειες που θα αυξήσουν αυτή τη ποικιλότητα.
Παρότι οι ίδιοι οι καλλιεργητές ανησυχούν για τη βιωσιμότητά της στο μέλλον η εντατική φασολοκαλλιέργεια είναι η πλέον αποδοτική καλλιέργεια στην περιοχή των Πρεσπών. Απαιτείται λοιπόν η κατάρτιση ειδικής πολιτικής στήριξης και ενίσχυσης εναλλακτικών καλλιεργειών χαμηλών εισροών που ταιριάζουν και με την αυξημένη περιβαλλοντική ευαισθησία της περιοχής σε όλη την έκταση του Δήμου Πρεσπών, αλλά κυρίως στις προστατευόμενες περιοχές NATURA 2000. Τέτοιου είδους μέτρα θα μπορούσαν να στηριχθούν ενδεχομένως στα «οικολογικά σχήματα» της νέας ΚΑΠ (βλ. και ΑΓΡ1 παραπάνω).

ΑΓΡ5: Διατήρηση της παραδοσιακής μορφολογίας της βάρκας στις λίμνες
Σ4 – (ΣΤ1)
Οι παραδοσιακές ξύλινες βάρκες αποτελούσαν χαρακτηριστικό στοιχείο των λιμναίων και παραλίμνιων τοπίων. Η αλλαγή της μορφολογίας τους αποτελεί στοιχείο της μετάβασης της παραδοσιακής αλιείας στη σύγχρονη, μια αλλαγή με επίπτωση στο τοπίο. Η διατήρηση της παραδοσιακής μορφολογίας θα συντελέσει στην προβολή αυτής της σχέσης και της ταυτότητας της περιοχής.
Η παραδοσιακή βάρκα της περιοχής δεν κατασκευάζεται πια από ντόπιους καραβομαραγκούς και δεν ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές ασφάλειας και ταχύτητας που αναζητούν οι επαγγελματίες αλιείς και ιδιοκτήτες λέμβων περιήγησης. Επομένως ο στόχος της διατήρησης μπορεί να επιτευχθεί μόνο μερικώς, με την κατασκευή ορισμένου αριθμού βαρκών στο πλαίσιο στοχευμένου προγράμματος και τη χρήση για λόγους διατήρησης των παραδοσιακών τεχνικών, με πιθανή χρήση τους για την περιήγηση επισκεπτών στις λίμνες των Πρεσπών.

Κτηνοτροφική δραστηριότητα:

ΚΤ1: Ενίσχυση της εκτατικής κτηνοτροφίας αιγοπροβάτων σε επιλεγμένες περιοχές
Σ1, Σ2, Σ3 – (ΣΤ5, ΣΤ6, ΣΤ7)
Η εκτατική κτηνοτροφία αιγοπροβάτων έχει διαμορφώσει διαχρονικά τα ορεινά τοπία των Πρεσπών και η μείωσή της συμβάλλει στην ομογενοποίηση του τοπίου με τη δάσωση περιοχών που ήταν λιβάδια. Η ενίσχυσή της μπορεί να συμβάλλει στη διατήρηση της ποικιλότητας των ορεινών τοπίων και την ενίσχυση της βιοποικιλότητας.
Η δραστηριότητα αυτή σε εθνικό επίπεδο βαίνει συνεχώς μειούμενη για πολλούς λόγους, οικονομικούς και κοινωνικούς, καθώς απαιτεί συνεχή και σκληρή εργασία και συνεχή παρουσία, και οι οικονομικές αποδόσεις, συμπεριλαμβανομένων των ενωσιακών ενισχύσεων δεν αποφέρουν υψηλό εισόδημα. Η προσπάθεια ενίσχυσης της εκτατικής αιγοπροβατοτροφίας στην περιοχή του Δήμου Πρεσπών μπορεί ρεαλιστικά σήμερα να βασιστεί μόνο στον χαρακτήρα του μεγαλύτερου μέρους της έκτασης του Δήμου ως προστατευόμενης περιοχής (τόποι NATURA 2000), όπου η εκτατική αιγοπροβατοτροφία μπορεί να αποτελέσει εργαλείο διατήρησης και διαχείρισης σειράς τύπων οικοτόπων προτεραιότητας που σπανίζουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Απαιτείται επομένως η κατάρτιση μιας σύνθετης πολιτικής με τη συνεργασία των υπουργείων περιβάλλοντος και ενέργειας και αγροτικής ανάπτυξης και τροφίμων για την ενίσχυση της δραστηριότητας με την, προσεκτικά σχεδιασμένη από πλευράς περιβάλλοντος και τοπίου, βελτίωση των υποδομών για την πρόσβαση και διαμονή στους βοσκοτόπους και τη δημιουργία μεγαλύτερης προστιθέμενης αξίας στο προϊόν με την τοπική μεταποίηση και ταυτότητα των προϊόντων ως προϊόντα προστατευόμενων περιοχών Πρεσπών.

ΚΤ2: Διατήρηση και ανάδειξη παραδοσιακών κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων (μαντριά).
Σ2, Σ4 – (ΣΤ5, ΣΤ6)
Οι εγκαταστάσεις αυτές αποτελούν παραδοσιακά στοιχεία των ορεινών περιοχών που χαρακτηρίζουν το τοπίο, όπως στην περιοχή του Βροντερού. Η διατήρησή τους συμβάλει στη στήριξη της κτηνοτροφικής δραστηριότητας και στην ανάδειξη του χαρακτήρα των ορεινών τοπίων.
Στην Πρέσπα μέχρι σήμερα υπάρχει ζήτηση μόνο για πρόχειρα κτηνοτροφικά καταλύματα και όχι για μόνιμο ενσταβλισμό. Τα καταλύματα αυτά διέπονται από τις διατάξεις του ν. 4056/2012 και την εγκύκλιο ΥΠΑΑΤ 749/55347/ 11 -5 -2016 και μπορούν να κατασκευάζονται εν όλω ή εν μέρει με φυσικά υλικά. Η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη που εκπονείται για την περιοχή περιλαμβάνει σχετικές ειδικές προδιαγραφές για κάθε κατηγορία κτηνοτροφικής εγκατάστασης.

Δασική διαχείριση:

ΔΔ1: Διατήρηση των λιβαδιών ανάμεσα στα δάση
Σ3 – (ΣΤ6)
Τα λιβάδια ανάμεσα σε δασικές συστάδες αποτελούν βασικό στοιχείο της ποικιλότητας των ορεινών τοπίων. Η διατήρησή τους συμβάλλει στην ανάσχεση της ομογενοποίησης των δασών και εξασφαλίζει τη λειτουργία του τοπίου για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.
Ο κύριος τρόπος διατήρησής τους σχετίζεται με την επιβίωση και ενίσχυση της εκτατικής αιγοπροβατοτροφίας (βλ. ΚΤ1), αλλά εκεί όπου αυτό είναι ανέφικτο μπορεί να σχεδιαστούν και μέτρα διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος, όπως η εισαγωγή, επανεισαγωγή ή ενίσχυση πληθυσμών άγριων οπληφόρων ως μέτρο διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής.

ΔΔ2: Ενίσχυση παραγωγής μη ξυλωδών δασικών προϊόντων
Σ1,Σ3 – (ΣΤ5,ΣΤ6)
Η παραγωγή μη ξυλωδών δασικών προϊόντων, όπως το μέλι, συμβάλλει στην ολοκληρωμένη διαχείριση του δάσους και η αξιοποίησή τους ενισχύει τη βιωσιμότητα της δασικής διαχείρισης και την ποικιλότητα των ορεινών τοπίων.
Η παραγωγή αυτή στις προστατευόμενες περιοχές του Δήμου Πρεσπών θα πρέπει να διέπεται από σαφείς κανόνες για την αειφόρο χρήση των πόρων. Προγράμματα με τα οποία μπορεί να ενισχυθεί ιδιαίτερα η ανάδειξη και προώθηση του προϊόντος της τοπικής μελισσοκομίας θα συνεισέφεραν σε αυτόν τον στόχο.

ΔΔ3: Αναδασώσεις χωρίς ξενικά είδη δέντρων
Σ2 – (ΣΤ6)
Οι αναδασώσεις με ξενικά είδη δέντρων αλλοιώνουν το χαρακτήρα των ορεινών τοπίων. Τυχόν αναγκαίες μελλοντικές αναδασώσεις πρέπει να γίνονται μόνο με ιθαγενή είδη και να συμμορφώνονται με τα χαρακτηριστικά των υφιστάμενων δασικών διαπλάσεων για να διατηρήσουν τα δασικά αυτά τοπία τον χαρακτήρα τους. Η σταδιακή αντικατάσταση των ξενικών ειδών από αυτοφυή θα συμβάλει στην αποκατάσταση των δασικών ορεινών τοπίων.
Η χρήση ξενικών ειδών πρέπει επομένως να απαγορευτεί εντελώς, ενώ είναι σκόπιμη η κατάρτιση προγραμμάτων αντικατάστασης φυτειών ξενικών ειδών από αυτοφυή.

ΔΔ4: Ορθή διαχείριση της παρόχθιας βλάστησης
Σ4 – (ΣΤ2, ΣΤ3)
Η παραποτάμια και παραλίμνια βλάστηση που έχει αναπτυχθεί τις τελευταίες δεκαετίες στις πεδινές περιοχές του ανατολικού κάμπου και στην παραλία της Μεγάλης Πρέσπας έχει δημιουργήσει δασικές διαπλάσεις υψηλής περιβαλλοντικής αξίας. Ταυτόχρονα αυτή η δάσωση έρχεται σε σύγκρουση με άλλες χρήσεις των περιοχών. Η προστασία και διαχείριση της παρόχθιας βλάστησης θα πρέπει λοιπόν να γίνεται με ορθό τρόπο και με συμμετοχικές διαδικασίες που θα διασφαλίζουν τη γεφύρωση αντιλήψεων και συμφερόντων στο πλαίσιο της νομιμότητας.
Η συμπερίληψη αυτών των εκτάσεων στους δασικούς χάρτες και η συνεπαγόμενη προστασία από τη δασική νομοθεσία είναι ένα πρώτο προφανές μέτρο σε αυτήν την κατεύθυνση, ενώ η συνολική μακροπρόθεσμη προστασία και διαχείριση αυτών των εκτάσεων πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο της μελλοντικής ζώνωσης και διαχείρισης της περιοχής στη βάση της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης που εκπονείται την τρέχουσα περίοδο.

Υποδομές / Ενέργεια:

ΥΠ1: Συντήρηση και βελτίωση υφιστάμενου δασικού οδικού δικτύου
Σ1,Σ2,Σ6 – (ΣΤ5, ΣΤ6, ΣΤ7)
Για τη διατήρηση της πρόσβασης στις κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις και στα δασικά οικοσυστήματα είναι αναγκαίο οι υφιστάμενοι δασικοί δρόμοι να συντηρούνται και όπου χρειάζεται να βελτιώνονται

ακολουθώντας τις βέλτιστες σύγχρονες πρακτικές που διασφαλίζουν τη βέλτιστη βατότητα, την αποφυγή διαβρωτικών φαινομένων και άλλων περιβαλλοντικών επιβαρύνσεων. Με αυτό τον τρόπο τα ορεινά τοπία διατηρούν τις δραστηριότητες και την ποικιλία τους ενώ παραμένουν προσβάσιμα για την απόλαυσή τους.
Οι τοπικές και περιφερειακές τεχνικές υπηρεσίες θα πρέπει να εφαρμόζουν τις ορθές αυτές πρακτικές χωρίς εξαιρέσεις σε όλη την έκταση του Δήμου Πρεσπών, και ιδιαίτερα στις προστατευόμενες περιοχές του, και οι δασικές υπηρεσίες, συνεπικουρούμενες από την τοπική Μονάδα Διαχείρισης/ΟΦΥΠΕΚΑ, θα πρέπει να ελέγχουν την αυστηρή εφαρμογή τους.

ΥΠ2: Αποκλεισμός ΑΣΠΗΕ και συνοδών έργων (δρόμων, δικτύων) στο δήμο Πρεσπών
Σ2,Σ4 – (ΣΤ5, ΣΤ6, ΣΤ7)
Για τη διαφύλαξη της υψηλής αισθητικής αξίας των τοπίων όλου του Δήμου Πρεσπών απαιτείται ο αποκλεισμός της δημιουργίας νέων αιολικών σταθμών (ΑΣΠΗΕ) που θα επηρεάσουν περαιτέρω τα χαρακτηριστικά των τοπίων του. Τόσο η λεκάνη των Πρεσπών και οι κορυφογραμμές που την ορίζουν όσο και τα ασβεστολιθικά πλατό θα επηρεαστούν σε μεγάλο βαθμό από ενδεχόμενη κατασκευή νέων ΑΣΠΗΕ και συνοδών έργων όπως έχει επηρεαστεί ήδη η κοιλάδα του Λαδοπόταμου και για αυτό πρέπει να αποκλειστούν νέες τέτοιες παρεμβάσεις.
Για το ζήτημα αυτό απαιτείται να συνεχιστεί ο δημόσιος διάλογος τοπικά για να διασφαλιστεί συναίνεση, η οποία δεν έχει επιτευχθεί επί του παρόντος. Ο αποκλεισμός της περιοχής από νέες εγκαταστάσεις ΑΣΠΗΕ πρέπει να προβλεφθεί στο νέο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ που βρίσκεται στο στάδιο της εκπόνησης ή/και στην Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη, η οποία επίσης αναμένεται.

ΥΠ3: Περιορισμός φωτοβολταϊκών πάρκων
Σ2,Σ4 – (ΣΤ2, ΣΤ3, ΣΤ4)
Για τη διαφύλαξη της αγροτικής γης και της συνέχειας του τοπίου οι εγκαταστάσεις φωτοβολταϊκών πρέπει να περιοριστούν πέριξ και εντός των οικισμών, πλην των παραδοσιακών, εκτός της γης υψηλής παραγωγικότητας και των τοπίων εντατικής γεωργίας. Η κλίμακα των εγκαταστάσεων πρέπει να συνάδει με την κλίμακα των στοιχείων του τοπίου, όπως η κατάτμηση της γης σε αγροτεμάχια, ώστε να μην υποβαθμίζεται το τοπίο.
Η τήρηση της κλίμακας των στοιχείων του τοπίου προϋποθέτει μια ανάλυσή τους που θα πρέπει να συνοδεύει τη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Η σχετική ρύθμιση πρέπει να προβλεφθεί στο νέο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ που βρίσκεται στο στάδιο της εκπόνησης ή/και στην Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη, η οποία επίσης αναμένεται.

ΥΠ4: Συντήρηση και βελτίωση υποδομών θέας (κιόσκια)
Σ6 – (ΣΤ1, ΣΤ6)
Για τη βελτίωση της πρόσβασης στο τοπίο για τους επισκέπτες πρέπει οι υφιστάμενες υποδομές απόλαυσης τη θέας να βελτιωθούν (πχ. λόφος Γκόριτσα) και να εξασφαλίζεται η τακτική τους συντήρηση.
Χρειάζεται να ενταχθούν σχετικά έργα στον προγραμματισμό της δασικής υπηρεσίας, του Δήμου Πρεσπών και της Περιφέρειας, αναλόγως της αρμοδιότητας και ευθύνης που κάθε υπηρεσία έχει γι'αυτές τις υποδομές.

ΥΠ5: Περιορισμός διάνοιξης νέων δρόμων - επέκτασης του οδικού δικτύου σε συγκεκριμένες περιοχές
Σ2,Σ6 – (ΣΤ5, ΣΤ6, ΣΤ7)
Η διάνοιξη δρόμων ιδιαιτέρως στα βραχώδη ασβεστολιθικά τοπία έχει μεγάλο αποτύπωμα. Η πλειονότητα αυτών των τοπίων χαρακτηρίζεται από αραιή παρουσία οδικού δικτύου και η διάνοιξη νέων δρόμων πρέπει να περιοριστεί για να διατηρήσουν τον χαρακτήρα τους. Άλλα ορεινά τοπία παρουσιάζουν σε σημεία ήδη μεγάλη διάβρωση και εκεί θα πρέπει να αποφευχθούν νέες διανοίξεις δρόμων.
Απαιτείται κατάλληλη σχετική νομική ρύθμιση που θα προβλεφθεί στην υπό εκπόνηση Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη και θα θεσπισθεί στο προβλεπόμενο Προεδρικό Διάταγμα για τις προστατευόμενες περιοχές του Δήμου Πρεσπών.

ΥΠ6: Προώθηση της υπόγειας καλωδίωσης στους οικισμούς για τη βελτίωση του χαρακτήρα τους
Σ2 – (ΣΤ1,ΣΤ3, ΣΤ4)
Για την ανάδειξη και αποκατάσταση του χαρακτήρα οικισμών με παραδοσιακά χαρακτηριστικά θα πρέπει να περιοριστεί η παρουσία τεχνητών στοιχείων που δεσπόζουν στο εσωτερικό τους. Για το λόγο αυτό προτείνεται η υπογειοποίηση των καλωδίων.
Απαιτείται η συνεργασία των τοπικών αρχών με τον ΔΕΔΔΗΕ για την ένταξη σχετικού έργου σε χρηματοδοτικά προγράμματα κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο. Σε βάθος χρόνου το μέτρο πρέπει να επεκταθεί και στην ύπαιθρο, καθώς τα εναέρια καλώδια έχουν αρνητικές επιπτώσεις και στο τοπίο και στην ορνιθοπανίδα.

ΥΠ7:Διαχείριση μελλοντικών διασυνοριακών διαβάσεων με Βόρεια Μακεδονία και Αλβανία
Σ1, Σ5 – (ΣΤ1, ΣΤ4, ΣΤ6)
Η δημιουργία διασυνοριακών συνδέσεων για την άρση της απομόνωσης της περιοχής θα πρέπει να γίνει λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τοπίου της περιοχής των συνόρων, όπως η κλίμακα του τοπίου και η ζώνη αδιατάρακτου τοπίου που έχει δημιουργήσει η απουσία δραστηριοτήτων και λειτουργεί ως οικολογικός διάδρομος.
Ο σχεδιασμός των υποδομών, ο οποίος εξελίσσεται κατά την τρέχουσα περίοδο στο πλαίσιο του έργου INTERREG- IPA CBC Ελλάδας-Βόρειας Μακεδονίας BorPres θα πρέπει να ολοκληρωθεί με την απαραίτητη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων και «δέουσα εκτίμηση» για τη διατήρηση της συνέχειας του οικολογικού διαδρόμου και τη διατήρηση της ακεραιότητας της προστατευόμενης περιοχής με διαφάνεια και δημόσια διαβούλευση. Η μελέτη νέου δρόμου που θα καταλήγει στη διάβαση, η οποία πολύ πρόσφατα ανατέθηκε από την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας στην ΑΝΚΟ θα πρέπει επίσης να γίνει στη βάση των βέλτιστων διεθνών πρακτικών οδοποιίας σε προστατευόμενες περιοχές (βλ. π.χ. http://www.catpaisatge.net/fitxers/guies/infraestruc/ca217.pdf, http://www.catpaisatge.net/fitxers/publicacions/carreteres/carreteres.pdf) και εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

ΥΠ8: Βελτίωση υφιστάμενου οδικού δικτύου πρόσβασης στην Πρέσπα
Σ1, Σ2 – (ΣΤ4, ΣΤ6)
Η ενίσχυση της προσβασιμότητας της περιοχής θα πρέπει να γίνει μέσω της βελτίωσης του υφιστάμενου οδικού δικτύου αποφεύγοντας μεγάλα ορύγματα και άλλα τεχνικά έργα που μπορούν να αλλοιώσουν υπερβολικά τον χαρακτήρα των ορεινών τοπίων.
Και σε αυτήν την περίπτωση οι εμπλεκόμενες τεχνικές και περιβαλλοντικές υπηρεσίες σε περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο καλούνται να επιδείξουν την μέγιστη προσοχή στην επιμελή εφαρμογή των βέλτιστων διεθνών πρακτικών για να μην απειληθεί το κοινώς παραδεκτό δημόσιο αγαθό και αναπτυξιακό πλεονέκτημα της περιοχής που συνίσταται στην αξία και την ομορφιά των ορεινών τοπίων της.

ΥΠ9: Περιορισμός κατασκευών στις όχθες των λιμνών
Σ6 – (ΣΤ1)
Η μεταβαλλόμενη στάθμη της Μεγάλης Πρέσπας υποδεικνύει ότι οι παραλίμνιες υποδομές πρόσβασης πρέπει να είναι ειδικές κατασκευές που να έχουν μη μόνιμο χαρακτήρα, με δυνατότητα μετατόπισης ή αποκαθήλωσης.
Σχετικές προδιαγραφές πρέπει να προβλεφθούν στην υπό εκπόνηση Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη και να θεσπισθούν στο προβλεπόμενο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής.

ΥΠ10: Δημιουργία προδιαγραφών σχεδιασμού και αποκατάστασης τοπίου για τα τεχνικά έργα
Σ6
Δημιουργία επιμέρους προδιαγραφών για δημόσια τεχνικά έργα που να λαμβάνει συγκεκριμένα υπόψη της το τοπίο και τα χαρακτηριστικά του για την μείωση του αποτυπώματος των επεμβάσεων (πχ. γεωλογικό υπόβαθρο σε σχέση με τα ορύγματα) και την αποκατάσταση του τοπίου όταν ολοκληρώνεται το έργο.
Για τον σκοπό αυτό θα ήταν σκόπιμη η συμπλήρωση της Υπουργικής απόφασης του Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών (ΦΕΚ 1047Β/29-3-2019) για την εξειδίκευση του είδους των παραδοτέων στοιχείων ανά στάδιο και ανά κατηγορία μελέτης σε ό,τι αφορά τα συγκοινωνιακά (οδικά) έργα, τα υδραυλικά, τα λιμενικά και τα κτιριακά έργα, με κατάλληλες προδιαγραφές αποκατάστασης του τοπίου κι εν συνεχεία βεβαίως η εφαρμογή αυτών των προδιαγραφών στην πράξη.

Διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς:

ΠΚ1: Διατήρηση και ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών που συνδέουν τα μνημεία και άλλα πολιτιστικά στοιχεία του τοπίου
Σ1,Σ4 – (ΣΤ1, ΣΤ3, ΣΤ4, ΣΤ5, ΣΤ6, ΣΤ7)
Οι διαδρομές αυτές (μονοπάτια, υδάτινες συνδέσεις) αναδεικνύουν σχέσεις μεταξύ στοιχείων του τοπίου και μεταξύ διαφορετικών τοπίων και πρέπει να διατηρηθούν. Πρέπει να αναπτυχθούν υποδομές και υπηρεσίες ερμηνείας του πολιτιστικού και φυσικού περιβάλλοντος και για τις διαδρομές και για τα μνημεία.
Οι υποδομές μπορούν να σχεδιαστούν και να κατασκευαστούν στο πλαίσιο συγκεκριμένων έργων με συνεργασία όλων των συναρμόδιων υπηρεσιών. Η ύπαρξη χρηματοδότησης για τη δημιουργία

μονοπατιών δίνει τη δυνατότητα κάποιες από τις διαδρομές να γίνουν μονοπάτια. Η ανάπτυξη υπηρεσιών ερμηνείας φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς είναι δυσκολότερο να δρομολογηθεί, καθώς απαιτεί ενδιαφερόμενους ιδιώτες ή τοπικές συλλογικότητες.

ΠΚ2: Δημιουργία διασυνοριακών θεματικών αφηγήσεων για την ανάδειξη της κοινής πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς
Σ4, Σ5 - (ΣΤ1)
Η δημιουργία συνδέσεων μεταξύ στοιχείων του τοπίου της ευρύτερης διασυνοριακής περιοχής των λιμνών των Πρεσπών συμβάλλει στην άρση της απομόνωσης και βελτιώνει την αντίληψη της συνολικής λειτουργία του τοπίου.
Η κατεύθυνση αυτή είναι στενά συνδεδεμένη με την αμέσως προηγούμενη ΠΚ1 και μπορεί να υλοποιηθεί από ενδιαφερόμενους επαγγελματίες ιδιώτες, συλλόγους, ΜΚΟ και άλλα συλλογικά σχήματα.

ΠΚ3: Ανάδειξη των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργική τους αξιοποίηση
Σ1, Σ4 – (ΣΤ1, ΣΤ3, ΣΤ4, ΣΤ5, ΣΤ6)
Τα μνημεία της πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελούν ιδιαίτερα στοιχεία που χαρακτηρίζουν διάφορα τοπία και ως τέτοια πρέπει να αναδειχθούν. Η λειτουργική τους αξιοποίηση εκεί που είναι εφικτό, είναι σημαντική για τη βιωσιμότητά τους. Η διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου των μνημείων πρέπει να διατηρεί τη σχέση με τα χαρακτηριστικά των τοπίων όπου εντάσσονται.
Απαιτείται συνεργασία των Εφορειών Αρχαιοτήτων και του Δήμου Πρεσπών για την ολοκληρωμένη μελέτη των αναγκών και τον σχεδιασμό και υλοποίηση σχετικών έργων και παρεμβάσεων.

ΠΚ4: Ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Πρέσπας
Σ4
Η άυλη πολιτιστική κληρονομιά του τόπου (π.χ. πανηγύρια, τραγούδια) διαμορφώνει διαχρονικά την αντίληψή μας για το τοπίο. Η καταγραφή και ανάδειξή της βελτιώνει την κατανόηση της λειτουργίας του τοπίου και της αξίας που του αποδίδουν οι άνθρωποι.
Σχετικές δράσεις μπορούν να αναλάβουν τοπικοί σύλλογοι και συλλογικότητες, σε συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες-ερευνητές και με την υποστήριξη του Δήμου Πρεσπών.

ΠΚ5: Ανάδειξη των παραδοσιακών αγροτικών πρακτικών και εγκαταστάσεων
Σ1, Σ4 - (ΣΤ1, ΣΤ6)
Η καταγραφή, ανάδειξη και πιθανή αποκατάσταση ιστορικών στοιχείων διαχείρισης της αγροτικής γης συμβάλλει στην προβολή του παραδοσιακού χαρακτήρα του αγροτικού τοπίου και της ταυτότητας της κάθε περιοχής. Πρόκειται είτε για παραδοσιακές πρακτικές του αγροτικού τομέα που έχουν χαθεί, αλλά που ίχνη τους ακόμα διατηρούνται στο τοπίο, όπως οι αναβαθμίδες ή η μέθοδος καλλιέργειας σε σλόκια και λάζ(ου)ρκες, είτε για ερείπια κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων ή νερόμυλων.
Η κατεύθυνση αυτή συνδέεται με την αμέσως προηγούμενη ΠΚ4 και ομοίως μπορεί να υλοποιηθεί από τοπικούς συλλόγους και συλλογικότητες, σε συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες-ερευνητές και με την υποστήριξη του Δήμου Πρεσπών.

Δόμηση:

ΔΜ1: Ενίσχυση της αποκατάστασης παραδοσιακών κτιρίων
Σ1,Σ2 – (ΣΤ1,ΣΤ3, ΣΤ4)
Για τη διατήρηση του χαρακτήρα των οικισμών χρειάζεται να υπάρξει ενίσχυση της αποκατάστασης παραδοσιακών κτιρίων μέσω οικονομικών κι άλλων κινήτρων ώστε να αποφευχθεί η κατάρρευσή τους και να αποδοθούν σε χρήση. Η κατεύθυνση αυτή θα οδηγήσει και στη διατήρηση των παραδοσιακών τεχνικών δόμησης που σταδιακά χάνονται, όπως δόμηση με πλιθιά, επικάλυψη στεγών με καλάμια της λίμνης, χωμάτινα επιχρίσματα κ.α., στοιχεία της τοπικής πολιτισμικής κληρονομιάς.
Η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη που εκπονείται ήδη έχει διατυπώσει σειρά σχετικών μέτρων, όπως 1. Καταγραφή των αξιόλογων παλαιών κτισμάτων και κατασκευών της Πρέσπας, με στόχο την κήρυξή τους ως διατηρητέων κτιρίων ή συνόλων. 2. Πρόγραμμα άμεσης σωστικής επέμβασης των παραδοσιακών κτισμάτων των Πρεσπών. 3. Δημιουργία χώρου "Παραδοσιακών Δομικών Αποθεμάτων". 4. Οικονομικά κίνητρα για την ενίσχυση της διατήρησης και αποκατάστασης των παραδοσιακών προ του ΄55 κτισμάτων της Πρέσπας. Το εξαγγελθέν χρηματοδοτικό πρόγραμμα «Διατηρώ» θα συμβάλει στη μείωση τους κόστους για την αποκατάσταση των παραδοσιακών κτιρίων.

ΔΜ2: Διαχείριση μεμονωμένων εγκαταλελειμμένων κτιρίων (π.χ. κονσερβοποιείο, ιχθυογενετικός σταθμός, αποθήκες Λευκώνα)
Σ2
Η ύπαρξη εγκαταλελειμμένων εγκαταστάσεων μεγάλης κλίμακας αλλοιώνει το χαρακτήρα των τοπίων. Η επανάχρηση ή κατεδάφισή τους ανάλογα με τις δυνατότητες του κάθε κτιρίου και τα χαρακτηριστικά της περιοχής θα συμβάλει στην αποκατάσταση της συνέχειας του τοπίου.
Οι ιδιοκτήτες κάθε ακινήτου, συνήθως δημόσιες αρχές, θα πρέπει να αναθέσουν σχετικές μελέτες, οι οποίες μετά και από δημόσια διαβούλευση να καταλήξουν στη βέλτιστη λύση, η οποία εν συνεχεία θα πρέπει και να εφαρμοστεί αφού διασφαλιστεί η απαραίτητη κατά περίπτωση χρηματοδότηση. Η εμπειρία με αρκετά μεμονωμένα κτίρια, δημόσια ή ιδιωτικά, σε σημεία εκτός ορίων οικισμών, που μένουν για δεκαετίες εγκαταλειμμένα ή και όποιες προσπάθειες επανάχρησης καταβληθούν αντιμετωπίζουν μεγάλα εμπόδια και δείχνουν πως αφενός δεν είναι σκόπιμη η επιλογή της κατασκευής νέων κτιρίων στην Πρέσπα εκτός σχεδίου πόλης και αφετέρου πως η κατεδάφιση ορισμένων από τα ήδη υπάρχοντα τέτοια κτίρια, όπως για παράδειγμα το ερειπωμένο κτίριο του ιχθυογεννητικού σταθμού στη Μπούσκανη Καρυών και το Φυλάκιο Νέον στον Λαιμό αποτελεί τη βέλτιστη αναγκαστική επιλογή για τη διαχείριση του χώρου και του τοπίου.

ΔΜ3: Δημιουργία μορφολογικών κανόνων δόμησης για όλη την Πρέσπα
Σ2,Σ4 – (ΣΤ1,ΣΤ3, ΣΤ4)
Ο προσδιορισμός κοινών μορφολογικών κανόνων δόμησης θα συνεισφέρει στην ομαλή ένταξη νέων κατασκευών στον παραδοσιακό χαρακτήρα των οικισμών. Τέτοιοι μορφολογικοί κανόνες τίθενται σήμερα μόνο για τους κηρυγμένους παραδοσιακούς οικισμούς μέσω των Προεδρικών Διαταγμάτων τους.
Οι μελέτες του προγράμματος «Μορφολογικοί κανόνες για την οικοδόμηση των οικισμών της χώρας με πληθυσμό μέχρι 2.000 κατοίκους και της ευρύτερης περιοχής» που είχαν εκπονηθεί από το ΥΠΕΝ την περίοδο 2013-2016 κινούνταν προς αυτή την κατεύθυνση αλλά δεν θεσμοθετήθηκαν. Εναλλακτικά θα πρέπει το ΤΠΣ που θα εκπονηθεί να βάζει σχετικούς όρους.

ΔΜ4: Καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησης ανάλογα και με τα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής
Σ2 – (ΣΤ3, ΣΤ4)
Η οριοθέτηση ζωνών με συγκεκριμένους όρους για τη δόμηση εκτός οικισμών, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής, θα εξασφαλίσει τη συνέχεια και τη συνοχή του τοπίου και θα αποτρέψει την αλλοίωση του χαρακτήρα των τοπίων από τη διάσπαρτη δόμηση.
Το σχεδιαστικό εργαλείο που μπορεί να καθορίσει τους εν λόγω όρους δόμησης είναι το ΤΠΣ που θα εκπονηθεί για το σύνολο του Δήμου, το οποίο θα πρέπει να λάβει υπόψη του και τα χαρακτηριστικά του τοπίου της κάθε περιοχής.

Περιβαλλοντική διαχείριση:

ΠΔ1: Βελτίωση διαχείρισης των απορριμμάτων (σκουπίδια, μπάζα, εγκαταλειμμένα αυτοκίνητα, κα)
Σ4
Για την ανάδειξη του χαρακτήρα του τοπίου, ιδίως σε περιοχές οικισμών με παραδοσιακά χαρακτηριστικά, είναι αναγκαία η βελτίωση της εικόνας του δημόσιου χώρου εντός αλλά και εκτός οικισμών που σχετίζεται με τη διαχείριση των διαφόρων απορριμμάτων και ιδίως ογκωδών. Το ίδιο είναι σημαντικό να συμβεί και εκτός ορίων οικισμών, ιδίως σε περιοχές ιδιαίτερης αισθητικής ή/και οικολογικής αξίας όπως τα ποτάμια/ρέματα του Δήμου Πρεσπών.
Η διαχείριση των απορριμμάτων είναι αρμοδιότητα και ευθύνη του Δήμου Πρεσπών αλλά και κάθε πολίτη, κατοίκου ή επισκέπτη της περιοχής. Μεγάλη προσπάθεια χρειάζεται ακόμη συλλογικά από όλους, Δήμο, συλλογικότητες και κατοίκους, για την εξεύρεση λύσεων αποτροπής και διαχείρισης των ανεξέλεγκτων παράνομων αποθέσεων σε όλη την έκταση του Δήμου, αλλά και στην εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των πολιτών. Η συνέχεια της προσπάθειας για καθιέρωση μία ή δυο φορές το χρόνο ημέρας εθελοντικών καθαρισμών πρέπει εξάλλου να συνεχιστεί καθώς επηρεάζει σε βάθος χρόνου τον τρόπο σκέψης της κοινότητας.

ΠΔ2: : Διατήρηση της διαχείρισης της υδρόβιας βλάστησης των καλαμιών
Σ2 – (ΣΤ1)
Η διαχείριση του καλαμιώνα της μεταβατικής ζώνης μεταξύ λιμνών και χερσαίων εκτάσεων είναι κρίσιμη για τα λιμναία και παραλίμνια τοπία. Η αξιοποίηση της βιομάζας μπορεί να συμβάλλει προς την ορθή διαχείριση της μεταβατικής αυτής ζώνης.
Κύρια αρμοδιότητα στον τομέα αυτό έχει από την πλευρά της διαχείρισης φυσικού περιβάλλοντος η τοπική Μονάδα Διαχείρισης/ΟΦΥΠΕΚΑ, σε συνεργασία με την Κτηματική Υπηρεσία Φλώρινας, η οποία διαχειρίζεται τις σχετικές δημόσιες εκτάσεις. Η επιστημονική και τεχνική υποστήριξη της διαχείρισης προσφέρεται τις τελευταίες δεκαετίες από την Εταιρία Προστασίας Πρεσπών και εφαρμόζεται στην πράξη με τη συνεργασία των αγροτών της περιοχής. Το νέο Προεδρικό Διάταγμα και Σχέδιο Διαχείρισης που αναμένεται να εκδοθούν για τις προστατευόμενες περιοχές του Δήμου Πρεσπών θα πρέπει να περιέχουν όλες τις σχετικές ρυθμίσεις και προβλέψεις.

ΠΔ3: Ανάπτυξη υποδομών για δραστηριότητες οικοτουρισμού και επιστημονικού τουρισμού
Σ1, Σ4 – (ΣΤ1, ΣΤ5, ΣΤ6, ΣΤ7)
Η ανάπτυξη υποδομών για την παρατήρηση της χλωρίδας και πανίδας ιδιαίτερα στις περιοχές σημαντικού οικολογικού ενδιαφέροντος ενισχύει την αναγνώριση της οικολογικής αξίας των τοπίων της Πρέσπας και συμβάλει στη βιωσιμότητά τους. Οι υποδομές αυτές θα πρέπει εκτός από τους όρους

περιβαλλοντικής προστασίας να λαμβάνουν υπόψη και το χαρακτήρα των τοπίων, τόσο ως τα υλικά όσο και ως προς τη χωροθέτησή τους.
Σχετικές προδιαγραφές αναμένεται να περιλαμβάνει το Σχέδιο Διαχείρισης που θα καταρτιστεί στη βάση της τρέχουσας Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης. Η ύπαρξη χρηματοδότησης για τη δημιουργία μονοπατιών δίνει το χρηματοδοτικό πλαίσιο για τέτοιες δράσεις.

ΠΔ4: Ανάδειξη των ιδιαίτερων γεωλογικών σχηματισμών
Σ1, Σ4 – (ΣΤ7)
Τα ασβεστολιθικά πλατό στο Τρικλάριο (Σφήκα) και στο Μάλι Μάδι παρουσιάζουν ιδιαίτερης αξίας γεωλογικούς σχηματισμούς, όπως δολίνες κλπ., οι οποίοι διαμορφώνουν και τον ιδιαίτερο χαρακτήρα αυτών των τύπων τοπίου. Η καταγραφή, και προστασία τους θα συμβάλλει στην ανάδειξη της αξίας του ορεινού αυτού τοπίου.
Απαιτείται συστηματική επιστημονική μελέτη των περιοχών αυτών και προσδιορισμός των ενδεδειγμένων μέτρων προστασίας τους. Στη συνέχεια μπορούν να σχεδιαστούν και αναπτυχθούν ήπιες υποδομές και υπηρεσίες περιήγησης και ερμηνείας για την ανάδειξή τους. Η ύπαρξη χρηματοδότησης για τη δημιουργία μονοπατιών δίνει το χρηματοδοτικό πλαίσιο για τέτοιες δράσεις.

ΠΔ5: Αποκατάσταση υποβαθμισμένων τοπίων
Σ1, Σ4
Η παρουσία διάσπαρτων εστιών υποβάθμισης των τοπίων (παλιά λατομεία, υπολείμματα υλικών και βοηθητικών υποδομών κατασκευής δρόμων, μπάζα, μεγάλα ορύγματα, κα.) αλλοιώνουν τον χαρακτήρα τους. Η αποκατάστασή τους αναμένεται να συμβάλει στη συνέχεια και αισθητική αναβάθμιση των τοπίων.
Οι τοπικές και περιφερειακές τεχνικές υπηρεσίες θα πρέπει να αναθέσουν τη μελέτη κι εν συνεχεία υλοποίηση έργων αποκατάστασης, σε διαβούλευση με την τοπική Μονάδα Διαχείρισης/ΟΦΥΠΕΚΑ και την τοπική κοινωνία και τους φορείς.

5. Κατευθύνσεις και προτάσεις πολιτικής ανά περιοχή τοπίου του Δήμου Πρεσπών

Περιοχή Τοπίου : Λίμνη Μεγάλη Πρέσπα

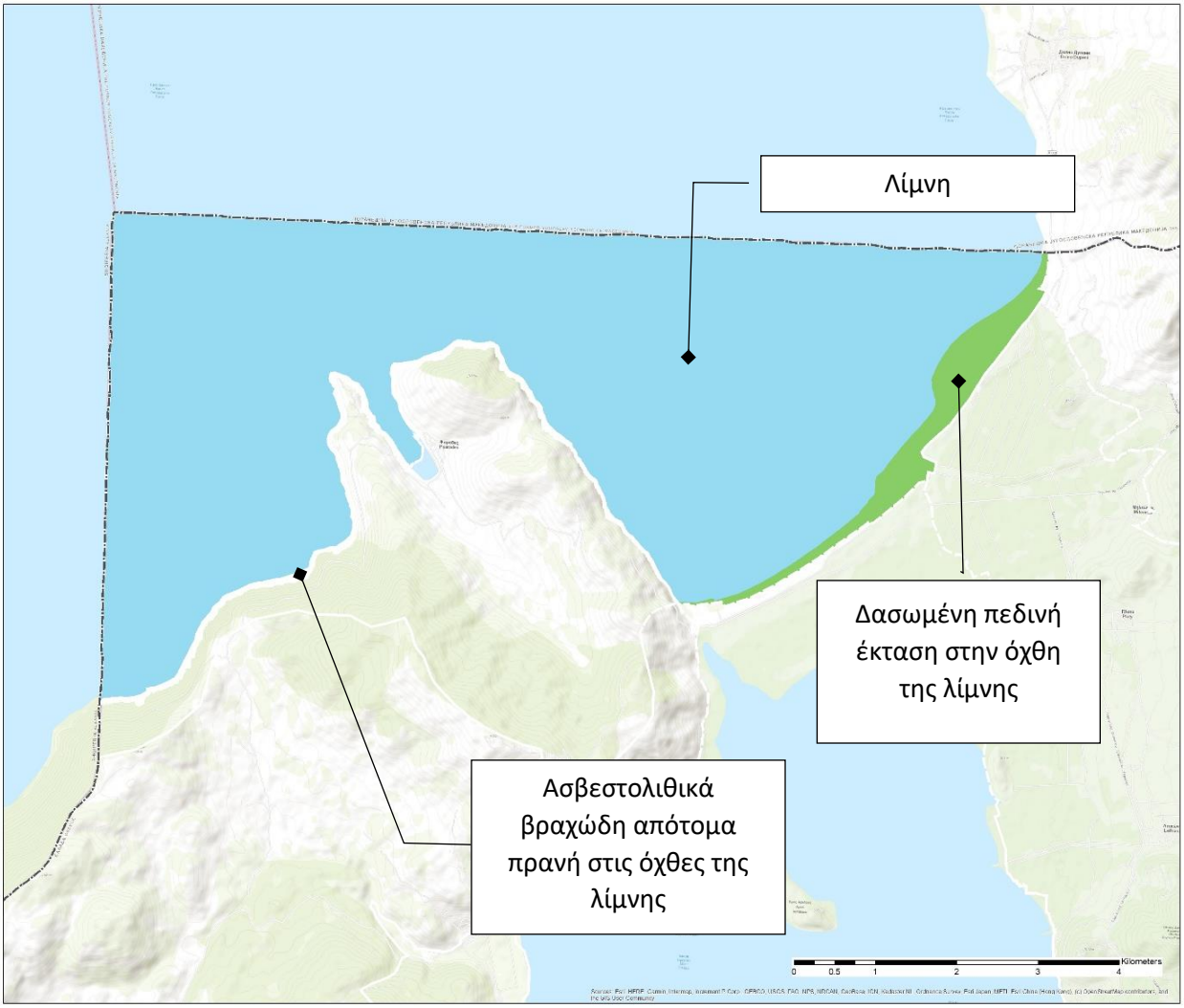

Κατευθύνσεις και προτάσεις πολιτικής ανά δραστηριότητα
Αγροτική δραστηριότητα και αλιεία:
ΑΓΡ5: Διατήρηση της παραδοσιακής μορφολογίας της βάρκας στις λίμνες
Δασική διαχείριση:
ΔΔ4: Ορθή διαχείριση της παρόχθιας βλάστησης
Υποδομές:
ΥΠ2: Αποκλεισμός ΑΣΠΗΕ και συνοδών έργων (δρόμων, δικτύων) στον Δήμο Πρεσπών
ΥΠ4: Συντήρηση και βελτίωση υποδομών θέας (κιόσκια)
ΥΠ7:Διαχείριση μελλοντικών διασυνοριακών διαβάσεων με Βόρεια Μακεδονία και Αλβανία
ΥΠ9: Περιορισμός κατασκευών στις όχθες των λιμνών
Διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς:
ΠΚ1: Διατήρηση και ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών που συνδέουν τα μνημεία και άλλα πολιτιστικά στοιχεία του τοπίου
ΠΚ2: Δημιουργία διασυνοριακών θεματικών αφηγήσεων για την ανάδειξη της κοινής πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς
ΠΚ3: Ανάδειξη των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργική τους αξιοποίηση
Περιβαλλοντική διαχείριση:
ΠΔ1: Βελτίωση διαχείρισης των απορριμμάτων (σκουπίδια, μπάζα, εγκαταλειμμένα αυτοκίνητα, κα)
ΠΔ2: Διατήρηση της διαχείρισης της υδρόβιας βλάστησης των καλαμιών
ΠΔ3: Ανάπτυξη υποδομών για δραστηριότητες οικοτουρισμού και επιστημονικού τουρισμού

Περιοχή Τοπίου : Λίμνη Μικρή Πρέσπα

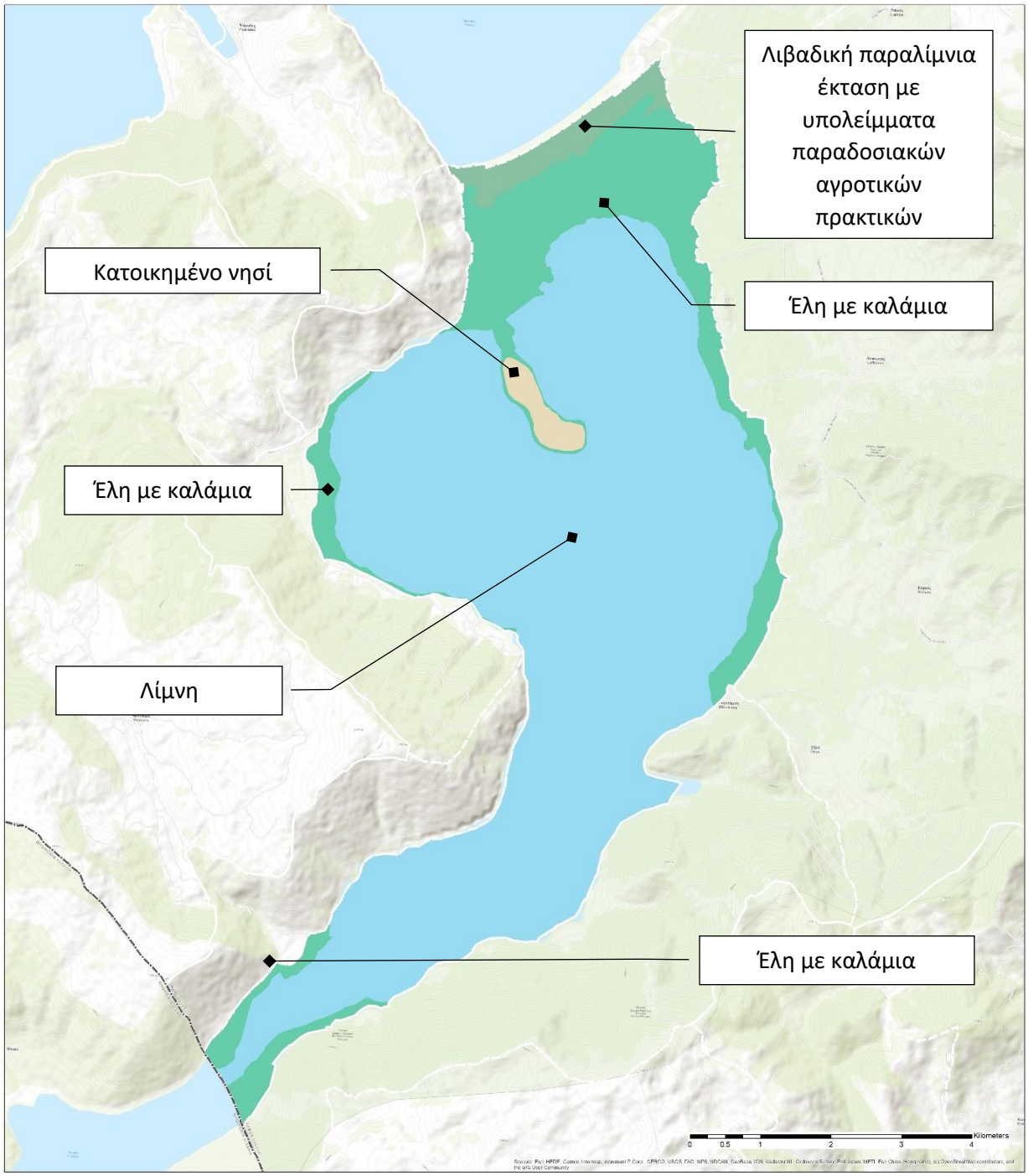

Κατευθύνσεις και προτάσεις πολιτικής ανά δραστηριότητα

Αγροτική δραστηριότητα και αλιεία:
ΑΓΡ3: Διαχείριση των περιοχών που γειτονεύουν με τα παραλίμνια λιβάδια
ΑΓΡ5: Διατήρηση της παραδοσιακής μορφολογίας της βάρκας στις λίμνες
Υποδομές:
ΥΠ2: Αποκλεισμός ΑΣΠΗΕ και συνοδών έργων (δρόμων, δικτύων) στον Δήμο Πρεσπών
ΥΠ4: Συντήρηση και βελτίωση υποδομών θέας (κιόσκια)
ΥΠ9: Περιορισμός κατασκευών στις όχθες των λιμνών
Διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς:
ΠΚ1: Διατήρηση και ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών που συνδέουν τα μνημεία και άλλα πολιτιστικά στοιχεία του τοπίου
ΠΚ2: Δημιουργία διασυνοριακών θεματικών αφηγήσεων για την ανάδειξη της κοινής πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς
ΠΚ3: Ανάδειξη των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργική τους αξιοποίηση
ΠΚ4: Ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Πρέσπας
ΠΚ5: Ανάδειξη των παραδοσιακών αγροτικών πρακτικών και εγκαταστάσεων
Δόμηση:
ΔΜ1: Ενίσχυση της αποκατάστασης παραδοσιακών κτιρίων
ΔΜ2: Διαχείριση μεμονωμένων εγκαταλελειμμένων κτιρίων (π.χ. κονσερβοποιείο, ιχθυογενετικός σταθμός, αποθήκες Λευκώνα)
ΔΜ3: Δημιουργία μορφολογικών κανόνων δόμησης για όλη την Πρέσπα
Περιβαλλοντική διαχείριση:
ΠΔ1: Βελτίωση διαχείρισης των απορριμμάτων (σκουπίδια, μπάζα, εγκαταλειμμένα αυτοκίνητα, κα)
ΠΔ2: Διατήρηση της διαχείρισης της υδρόβιας βλάστησης των καλαμιών
ΠΔ3: Ανάπτυξη υποδομών για δραστηριότητες οικοτουρισμού και επιστημονικού τουρισμού

Περιοχή Τοπίου : Κοιλάδα Ψαράδων

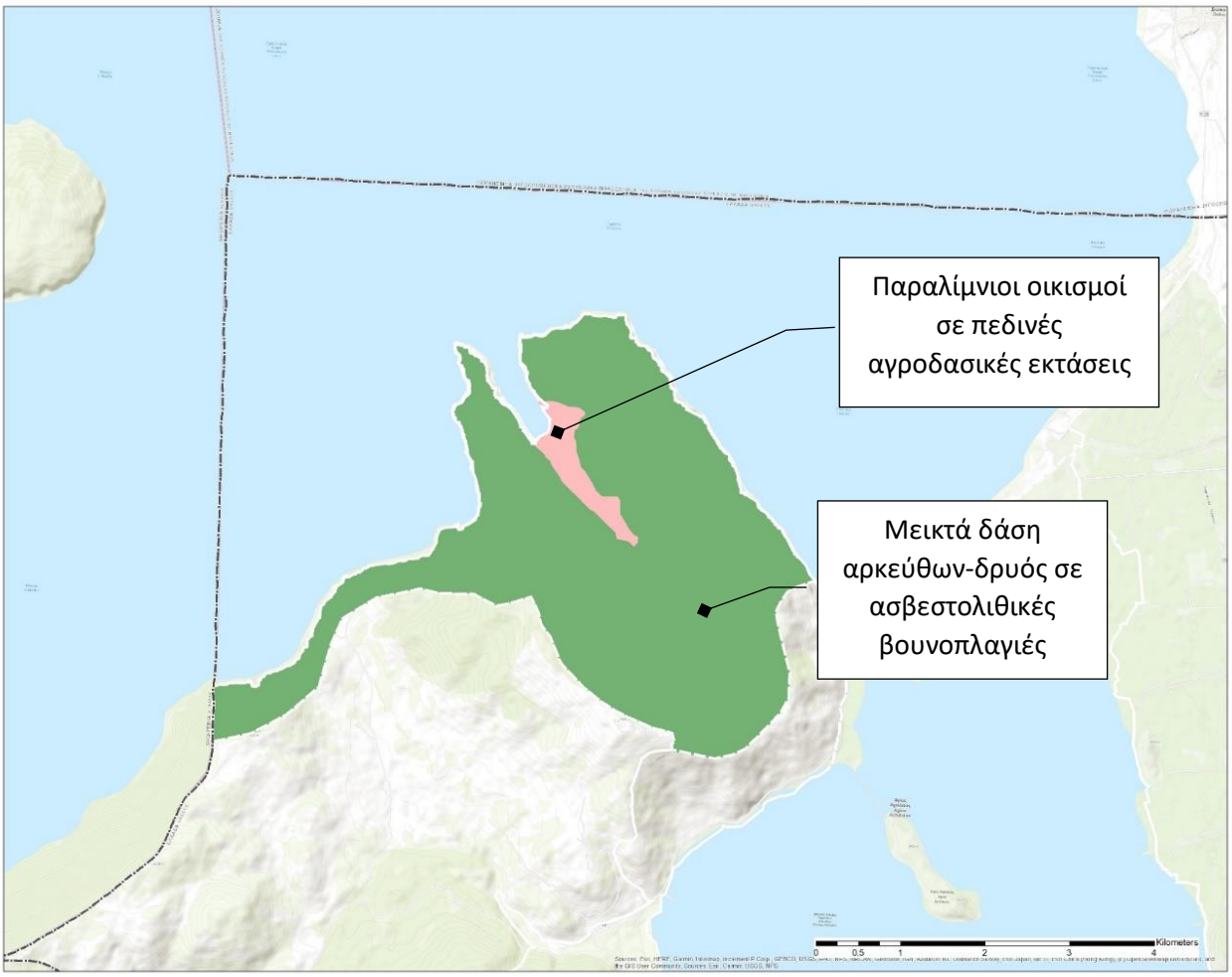

Κατευθύνσεις και προτάσεις πολιτικής ανά δραστηριότητα

Αγροτική δραστηριότητα και αλιεία:
ΑΓΡ1: Διαφύλαξη της αγροτικής γης έναντι άλλων χρήσεων ή εγκατάλειψης
ΑΓΡ2: Διατήρηση παλαιών και δημιουργία νέων ημιφυσικών στοιχείων του αγροτικού τοπίου (φυσικά όρια, φυτοφράχτες, νερόλακκοι, κ. ά.).
ΑΓΡ5: Διατήρηση της παραδοσιακής μορφολογίας της βάρκας στις λίμνες
Κτηνοτροφική δραστηριότητα:
ΚΤ1: Ενίσχυση της εκτατικής κτηνοτροφίας αιγοπροβάτων σε επιλεγμένες περιοχές (π.χ. όρος Ντέβας)
ΚΤ2: Διατήρηση και ανάδειξη παραδοσιακών κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων (μαντριά).
Δασική διαχείριση:
ΔΔ1: Διατήρηση των λιβαδιών ανάμεσα στα δάση
Υποδομές:
ΥΠ1: Συντήρηση και βελτίωση υφιστάμενου δασικού οδικού δικτύου
ΥΠ2: Αποκλεισμός ΑΣΠΗΕ και συνοδών έργων (δρόμων, δικτύων) στον Δήμο Πρεσπών
ΥΠ3: Περιορισμός φωτοβολταϊκών πάρκων
ΥΠ4: Συντήρηση και βελτίωση υποδομών θέας (κιόσκια)
ΥΠ5: Περιορισμός διάνοιξης νέων δρόμων - επέκτασης του οδικού δικτύου σε συγκεκριμένες περιοχές
ΥΠ6: Προώθηση της υπόγειας καλωδίωσης στους οικισμούς για τη βελτίωση του χαρακτήρα τους
ΥΠ9: Περιορισμός κατασκευών στις όχθες των λιμνών
Διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς:
ΠΚ1: Διατήρηση και ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών που συνδέουν τα μνημεία και άλλα πολιτιστικά στοιχεία του τοπίου
ΠΚ2: Δημιουργία διασυνοριακών θεματικών αφηγήσεων για την ανάδειξη της κοινής πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς
ΠΚ3: Ανάδειξη των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργική τους αξιοποίηση
ΠΚ4: Ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Πρέσπας
Δόμηση:
ΔΜ1: Ενίσχυση της αποκατάστασης παραδοσιακών κτιρίων
ΔΜ4: Καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησης ανάλογα και με τα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής
Περιβαλλοντική διαχείριση:
ΠΔ1: Βελτίωση διαχείρισης των απορριμμάτων (σκουπίδια, μπάζα, εγκαταλειμμένα αυτοκίνητα, κα)
ΠΔ3: Ανάπτυξη υποδομών για δραστηριότητες οικοτουρισμού και επιστημονικού τουρισμού

Περιοχή Τοπίου : Δυτικές ακτές Μικρής Πρέσπας

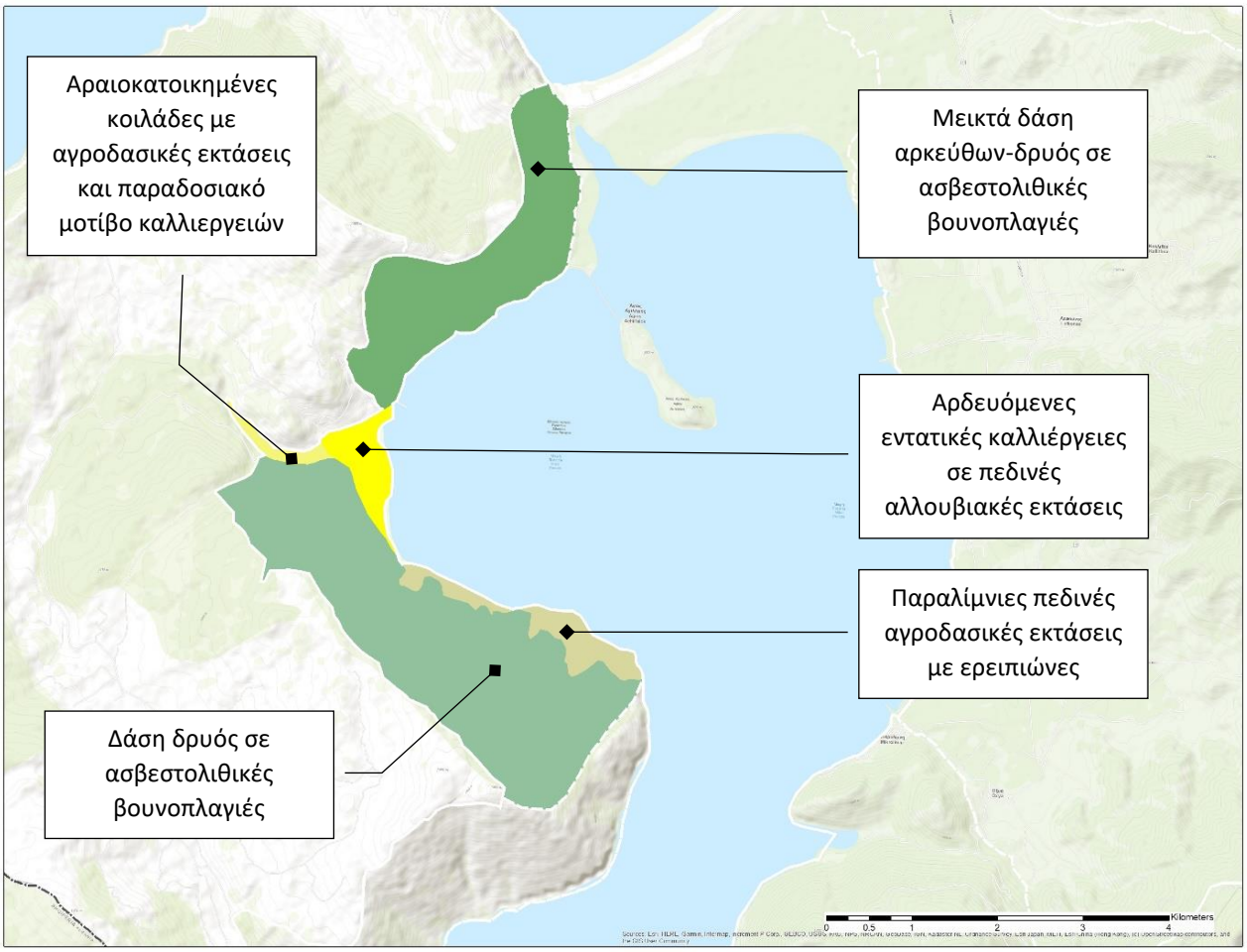

Κατευθύνσεις και προτάσεις πολιτικής ανά δραστηριότητα

Αγροτική δραστηριότητα και αλιεία:
ΑΓΡ1: Διαφύλαξη της αγροτικής γης έναντι άλλων χρήσεων ή εγκατάλειψης

ΑΓΡ2: Διατήρηση παλαιών και δημιουργία νέων ημιφυσικών στοιχείων του αγροτικού τοπίου (φυσικά όρια, φυτοφράχτες, νερόλακκοι, κ. ά.).
ΑΓΡ3: Διαχείριση των περιοχών που γειτονεύουν με τα παραλίμνια λιβάδια
ΑΓΡ4: Ενίσχυση της ποικιλίας του αγροτικού τοπίου (μωσαϊκό καλλιεργειών)
Κτηνοτροφική δραστηριότητα:
ΚΤ1: Ενίσχυση της εκτατικής κτηνοτροφίας αιγοπροβάτων σε επιλεγμένες περιοχές (π.χ. όρος Ντέβας)
Δασική διαχείριση:
ΔΔ1: Διατήρηση των λιβαδιών ανάμεσα στα δάση
Υποδομές:
ΥΠ1: Συντήρηση και βελτίωση υφιστάμενου δασικού οδικού δικτύου
ΥΠ2: Αποκλεισμός ΑΣΠΗΕ και συνοδών έργων (δρόμων, δικτύων) στον Δήμο Πρεσπών
ΥΠ3: Περιορισμός φωτοβολταϊκών πάρκων
ΥΠ5: Περιορισμός διάνοιξης νέων δρόμων - επέκτασης του οδικού δικτύου σε συγκεκριμένες περιοχές (βραχώδη ασβεστολιθικά τοπία)
ΥΠ6: Προώθηση της υπόγειας καλωδίωσης στους οικισμούς για τη βελτίωση του χαρακτήρα τους
ΥΠ9: Περιορισμός κατασκευών στις όχθες των λιμνών
Διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς:
ΠΚ1: Διατήρηση και ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών που συνδέουν τα μνημεία και άλλα πολιτιστικά στοιχεία του τοπίου
ΠΚ2: Δημιουργία διασυνοριακών θεματικών αφηγήσεων για την ανάδειξη της κοινής πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς
ΠΚ3: Ανάδειξη των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργική τους αξιοποίηση
Δόμηση:
ΔΜ1: Ενίσχυση της αποκατάστασης παραδοσιακών κτιρίων
ΔΜ2: Διαχείριση μεμονωμένων εγκαταλελειμμένων κτιρίων (κονσερβοποιείο)
ΔΜ3: Δημιουργία μορφολογικών κανόνων δόμησης για όλη την Πρέσπα
ΔΜ4: Καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησης ανάλογα και με τα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής
Περιβαλλοντική διαχείριση:
ΠΔ2: Διατήρηση της διαχείρισης της υδρόβιας βλάστησης των καλαμιών
ΠΔ3: Ανάπτυξη υποδομών για δραστηριότητες οικοτουρισμού και επιστημονικού τουρισμού
ΠΔ5: Αποκατάσταση υποβαθμισμένων τοπίων (λατομεία)

Περιοχή Τοπίου : Ορεινά Βροντερού

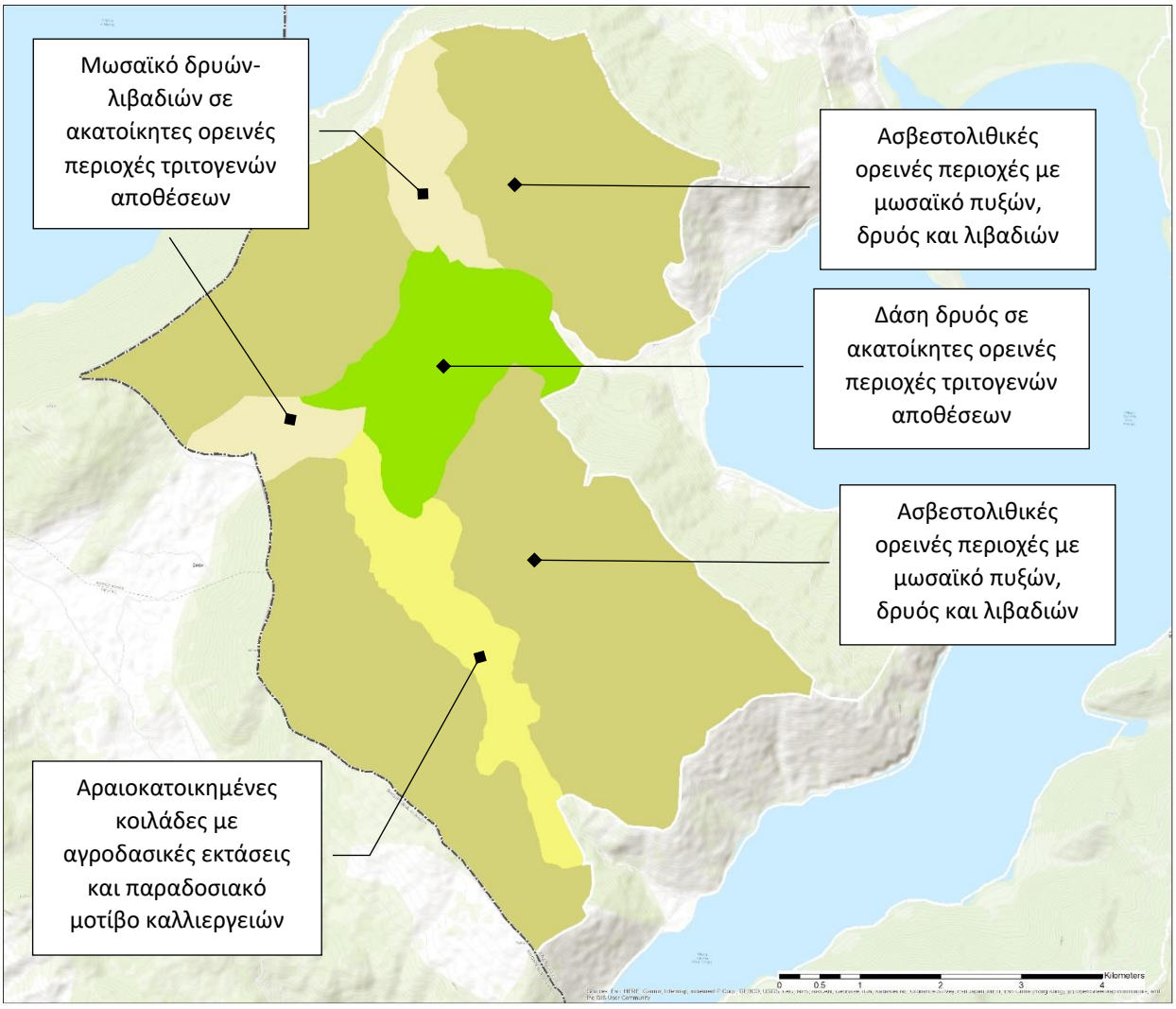

Κατευθύνσεις και προτάσεις πολιτικής ανά δραστηριότητα

Αγροτική δραστηριότητα και αλιεία:
ΑΓΡ1: Διαφύλαξη της αγροτικής γης έναντι άλλων χρήσεων ή εγκατάλειψης
ΑΓΡ2: Διατήρηση παλαιών και δημιουργία νέων ημιφυσικών στοιχείων του αγροτικού τοπίου (φυσικά όρια, φυτοφράχτες, νερόλακκοι, κ. ά.).
Κτηνοτροφική δραστηριότητα:
ΚΤ1: Ενίσχυση της εκτατικής κτηνοτροφίας αιγοπροβάτων σε επιλεγμένες περιοχές
ΚΤ2: Διατήρηση και ανάδειξη παραδοσιακών κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων (μαντριά)
Δασική διαχείριση:
ΔΔ1: Διατήρηση των λιβαδιών ανάμεσα στα δάση
Υποδομές:
ΥΠ1: Συντήρηση και βελτίωση υφιστάμενου δασικού οδικού δικτύου
ΥΠ2: Αποκλεισμός ΑΣΠΗΕ και συνοδών έργων (δρόμων, δικτύων) στον Δήμο Πρεσπών
ΥΠ3: Περιορισμός φωτοβολταϊκών πάρκων
ΥΠ5: Περιορισμός διάνοιξης νέων δρόμων - επέκτασης του οδικού δικτύου σε συγκεκριμένες περιοχές (βραχώδη ασβεστολιθικά τοπία)
ΥΠ6: Προώθηση της υπόγειας καλωδίωσης στους οικισμούς για τη βελτίωση του χαρακτήρα τους
ΥΠ7: Διαχείριση μελλοντικών διασυνοριακών διαβάσεων με Βόρεια Μακεδονία και Αλβανία
Διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς:
ΠΚ1: Διατήρηση και ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών που συνδέουν τα μνημεία και άλλα πολιτιστικά στοιχεία του τοπίου
ΠΚ2: Δημιουργία διασυνοριακών θεματικών αφηγήσεων για την ανάδειξη της κοινής πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς
ΠΚ3: Ανάδειξη των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργική τους αξιοποίηση
ΠΚ4: Ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Πρέσπας
ΠΚ5: Ανάδειξη των παραδοσιακών αγροτικών πρακτικών και εγκαταστάσεων
Δόμηση:
ΔΜ1: Ενίσχυση της αποκατάστασης παραδοσιακών κτιρίων
ΔΜ3: Δημιουργία μορφολογικών κανόνων δόμησης για όλη την Πρέσπα
ΔΜ4: Καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησης ανάλογα και με τα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής
Περιβαλλοντική διαχείριση:
ΠΔ3: Ανάπτυξη υποδομών για δραστηριότητες οικοτουρισμού και επιστημονικού τουρισμού

Περιοχή Τοπίου : Νότιες ακτές Μικρής Πρέσπας

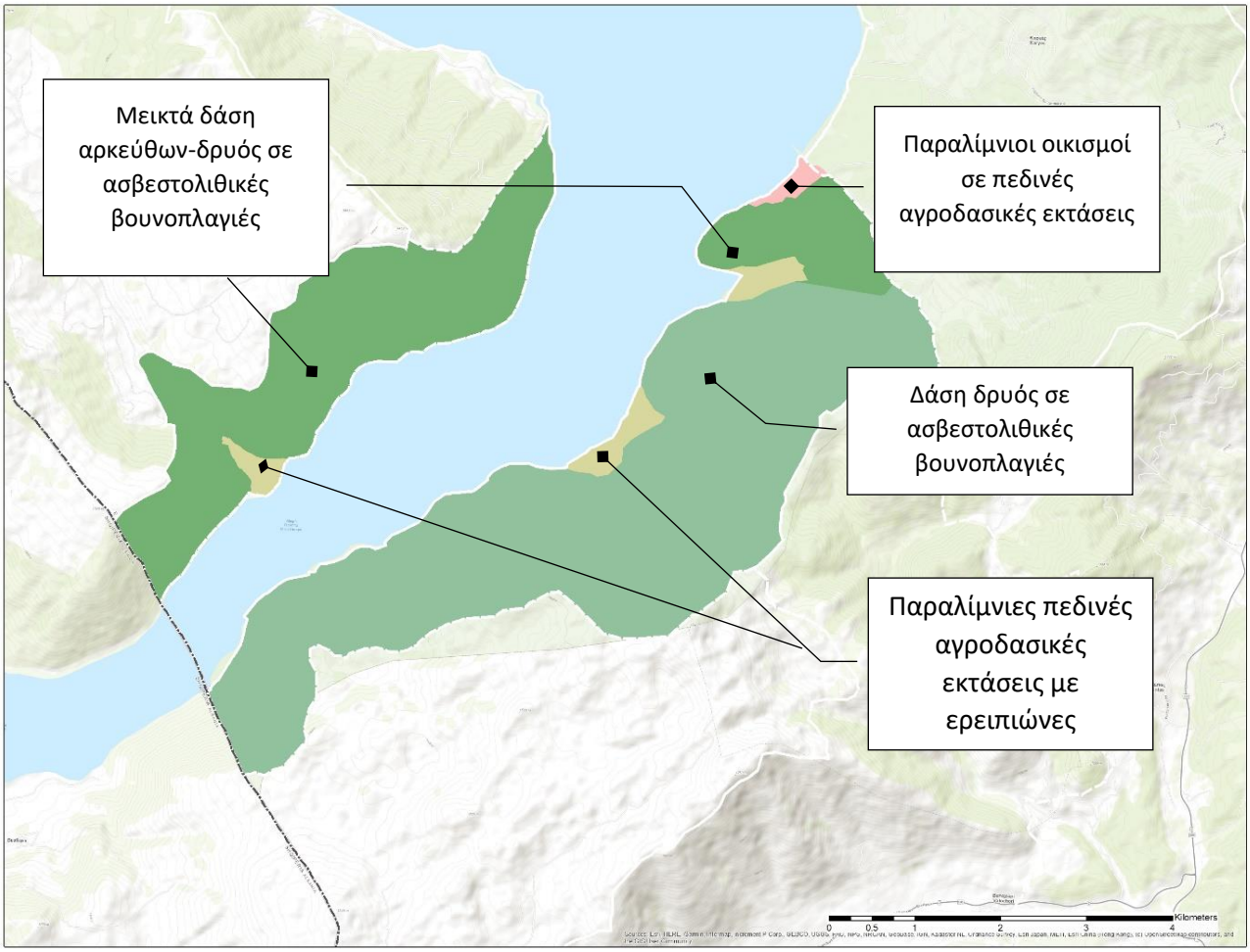

Κατευθύνσεις και προτάσεις πολιτικής ανά δραστηριότητα

Αγροτική δραστηριότητα και αλιεία:
ΑΓΡ1: Διαφύλαξη της αγροτικής γης έναντι άλλων χρήσεων ή εγκατάλειψης
ΑΓΡ5: Διατήρηση της παραδοσιακής μορφολογίας της βάρκας στις λίμνες
Κτηνοτροφική δραστηριότητα:
ΚΤ1: Ενίσχυση της εκτατικής κτηνοτροφίας αιγοπροβάτων σε επιλεγμένες περιοχές
Δασική διαχείριση:
ΔΔ1: Διατήρηση των λιβαδιών ανάμεσα στα δάση
Υποδομές:
ΥΠ2: Αποκλεισμός ΑΣΠΗΕ και συνοδών έργων (δρόμων, δικτύων) στον Δήμο Πρεσπών
ΥΠ3: Περιορισμός φωτοβολταϊκών πάρκων
ΥΠ5: Περιορισμός διάνοιξης νέων δρόμων - επέκτασης του οδικού δικτύου σε συγκεκριμένες περιοχές (βραχώδη ασβεστολιθικά τοπία)
ΥΠ6: Προώθηση της υπόγειας καλωδίωσης στους οικισμούς για τη βελτίωση του χαρακτήρα τους
ΥΠ9: Περιορισμός κατασκευών στις όχθες των λιμνών
Διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς:
ΠΚ1: Διατήρηση και ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών που συνδέουν τα μνημεία και άλλα πολιτιστικά στοιχεία του τοπίου
ΠΚ2: Δημιουργία διασυνοριακών θεματικών αφηγήσεων για την ανάδειξη της κοινής πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς
ΠΚ3: Ανάδειξη των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργική τους αξιοποίηση
Δόμηση:
ΔΜ1: Ενίσχυση της αποκατάστασης παραδοσιακών κτιρίων
ΔΜ3: Δημιουργία μορφολογικών κανόνων δόμησης για όλη την Πρέσπα
ΔΜ4: Καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησης ανάλογα και με τα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής
Περιβαλλοντική διαχείριση:
ΠΔ2: Διατήρηση της διαχείρισης της υδρόβιας βλάστησης των καλαμιών
ΠΔ3: Ανάπτυξη υποδομών για δραστηριότητες οικοτουρισμού και επιστημονικού τουρισμού
ΠΔ5: Αποκατάσταση υποβαθμισμένων τοπίων (λατομεία)

Περιοχή Τοπίου : Πλατό Σφήκας

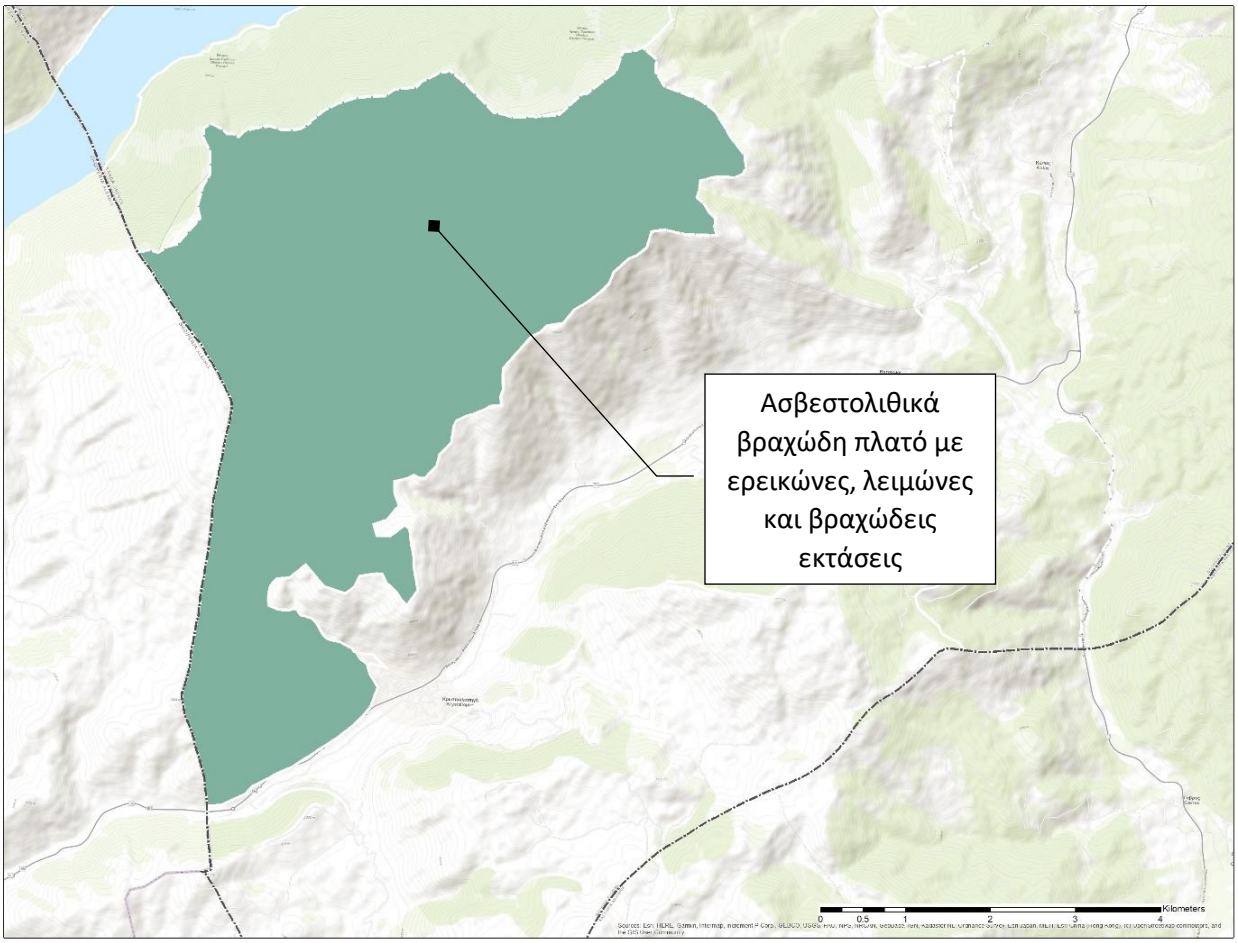

Κατευθύνσεις και προτάσεις πολιτικής ανά δραστηριότητα
Κτηνοτροφική δραστηριότητα:
ΚΤ1: Ενίσχυση της εκτατικής κτηνοτροφίας αιγοπροβάτων σε επιλεγμένες περιοχές
ΚΤ2: Διατήρηση και ανάδειξη παραδοσιακών κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων (μαντριά)
Υποδομές:
ΥΠ1: Συντήρηση και βελτίωση υφιστάμενου δασικού οδικού δικτύου
ΥΠ2: Αποκλεισμός ΑΣΠΗΕ και συνοδών έργων (δρόμων, δικτύων) στον Δήμο Πρεσπών
ΥΠ3: Περιορισμός φωτοβολταϊκών πάρκων
ΥΠ5: Περιορισμός διάνοιξης νέων δρόμων - επέκτασης του οδικού δικτύου σε συγκεκριμένες περιοχές (βραχώδη ασβεστολιθικά τοπία)
Διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς:
ΠΚ1: Διατήρηση και ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών που συνδέουν τα μνημεία και άλλα πολιτιστικά στοιχεία του τοπίου
ΠΚ3: Ανάδειξη των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργική τους αξιοποίηση
ΠΚ4: Ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Πρέσπας
Περιβαλλοντική διαχείριση:
ΠΔ3: Ανάπτυξη υποδομών για δραστηριότητες οικοτουρισμού και επιστημονικού τουρισμού
ΠΔ4: Ανάδειξη των ιδιαίτερων γεωλογικών σχηματισμών

Περιοχή Τοπίου : Κοιλάδα Κρυσταλλοπηγής

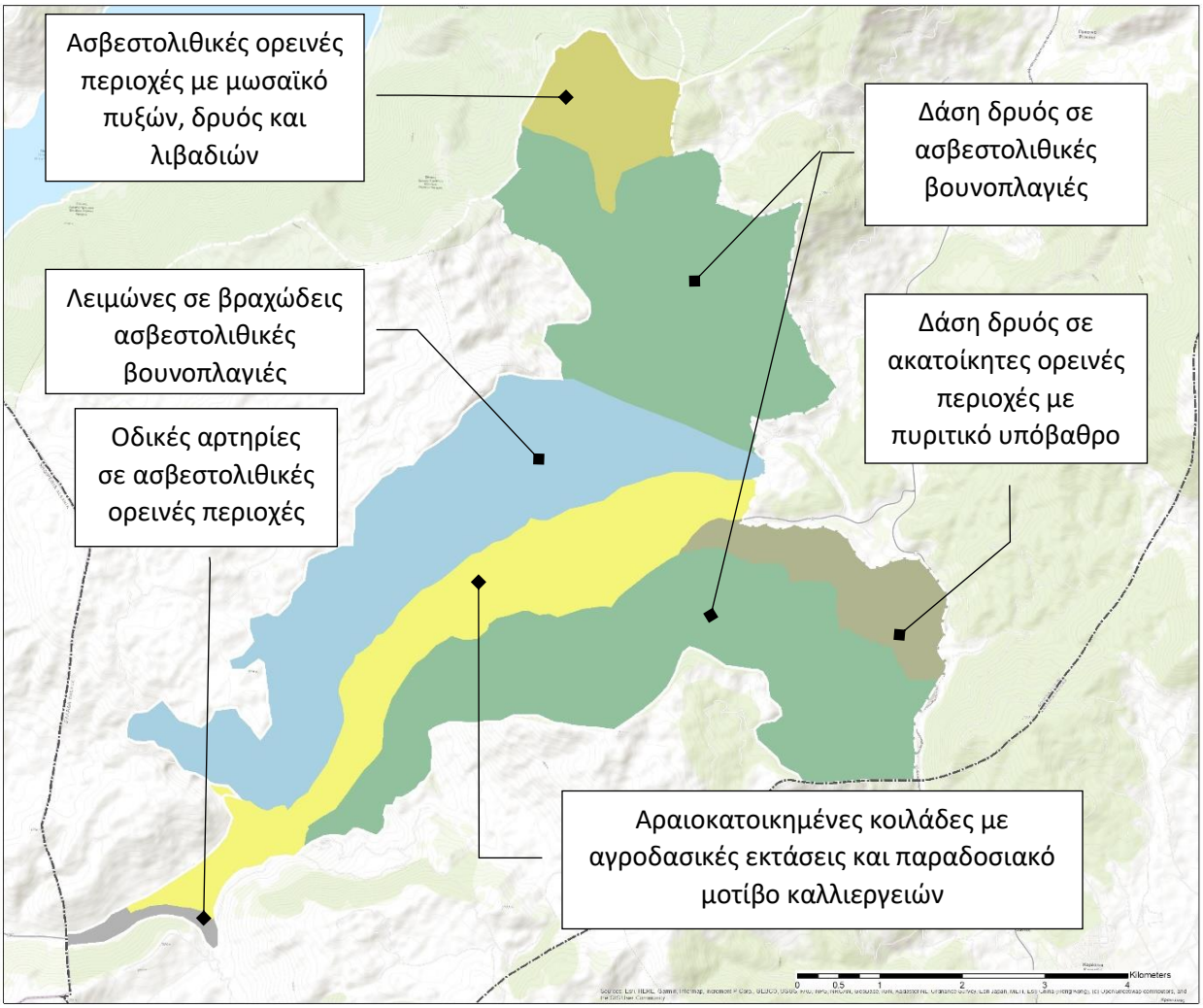

Κατευθύνσεις και προτάσεις πολιτικής ανά δραστηριότητα

Αγροτική δραστηριότητα και αλιεία:
ΑΓΡ1: Διαφύλαξη της αγροτικής γης έναντι άλλων χρήσεων ή εγκατάλειψης
ΑΓΡ2: Διατήρηση παλαιών και δημιουργία νέων ημιφυσικών στοιχείων του αγροτικού τοπίου (φυσικά όρια, φυτοφράχτες, νερόλακκοι, κ. ά.)
Κτηνοτροφική δραστηριότητα:
ΚΤ1: Ενίσχυση της εκτατικής κτηνοτροφίας αιγοπροβάτων σε επιλεγμένες περιοχές
ΚΤ2: Διατήρηση και ανάδειξη παραδοσιακών κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων (μαντριά)
Δασική διαχείριση:
ΔΔ1: Διατήρηση των λιβαδιών ανάμεσα στα δάση
ΔΔ2: Ενίσχυση παραγωγής μη ξυλωδών δασικών προϊόντων
Υποδομές:
ΥΠ1: Συντήρηση και βελτίωση υφιστάμενου δασικού οδικού δικτύου
ΥΠ2: Αποκλεισμός ΑΣΠΗΕ και συνοδών έργων (δρόμων, δικτύων) στον Δήμο Πρεσπών
ΥΠ3: Περιορισμός φωτοβολταϊκών πάρκων
ΥΠ5: Περιορισμός διάνοιξης νέων δρόμων - επέκτασης του οδικού δικτύου σε συγκεκριμένες περιοχές (βραχώδη ασβεστολιθικά τοπία)
ΥΠ6: Προώθηση της υπόγειας καλωδίωσης στους οικισμούς για τη βελτίωση του χαρακτήρα τους
ΥΠ8: Βελτίωση υφιστάμενου οδικού δικτύου πρόσβασης στην Πρέσπα
ΥΠ10: Δημιουργία προδιαγραφών σχεδιασμού και αποκατάστασης τοπίου για τα τεχνικά έργα
Διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς:
ΠΚ1: Διατήρηση και ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών που συνδέουν τα μνημεία και άλλα πολιτιστικά στοιχεία του τοπίου
ΠΚ3: Ανάδειξη των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργική τους αξιοποίηση
ΠΚ4: Ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Πρέσπας
Δόμηση:
ΔΜ1: Ενίσχυση της αποκατάστασης παραδοσιακών κτιρίων
ΔΜ3: Δημιουργία μορφολογικών κανόνων δόμησης για όλη την Πρέσπα
ΔΜ4: Καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησης ανάλογα και με τα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής
Περιβαλλοντική διαχείριση:
ΠΔ1: Βελτίωση διαχείρισης των απορριμμάτων (σκουπίδια, μπάζα, εγκαταλειμμένα αυτοκίνητα, κα)
ΠΔ5: Αποκατάσταση υποβαθμισμένων τοπίων (βοηθητικές υποδομές κατασκευής δρόμων)

Περιοχή Τοπίου : Πλατό Μάλι Μάδι

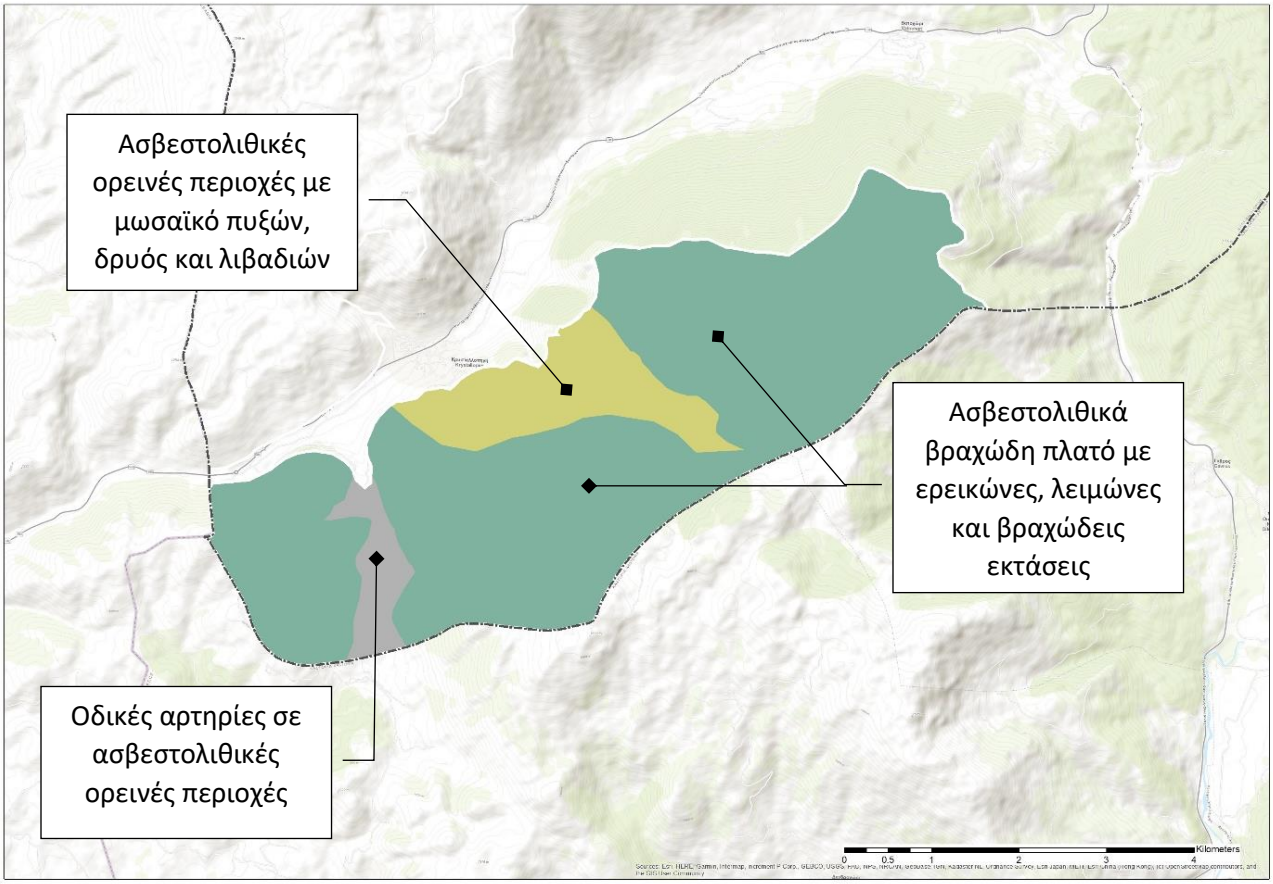

Κατευθύνσεις και προτάσεις πολιτικής ανά δραστηριότητα
Κτηνοτροφική δραστηριότητα:
ΚΤ1: Ενίσχυση της εκτατικής κτηνοτροφίας αιγοπροβάτων σε επιλεγμένες περιοχές
ΚΤ2: Διατήρηση και ανάδειξη παραδοσιακών κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων (μαντριά)
Υποδομές:
ΥΠ1: Συντήρηση και βελτίωση υφιστάμενου δασικού οδικού δικτύου
ΥΠ2: Αποκλεισμός ΑΣΠΗΕ και συνοδών έργων (δρόμων, δικτύων) στον Δήμο Πρεσπών
ΥΠ3: Περιορισμός φωτοβολταϊκών πάρκων
ΥΠ5: Περιορισμός διάνοιξης νέων δρόμων - επέκτασης του οδικού δικτύου σε συγκεκριμένες περιοχές (βραχώδη ασβεστολιθικά τοπία)
Περιβαλλοντική διαχείριση:
ΠΔ4: Ανάδειξη των ιδιαίτερων γεωλογικών σχηματισμών
ΠΔ5: Αποκατάσταση υποβαθμισμένων τοπίων (βοηθητικές υποδομές κατασκευής δρόμων)

Περιοχή Τοπίου : Κοιλάδα Λαδοπόταμου

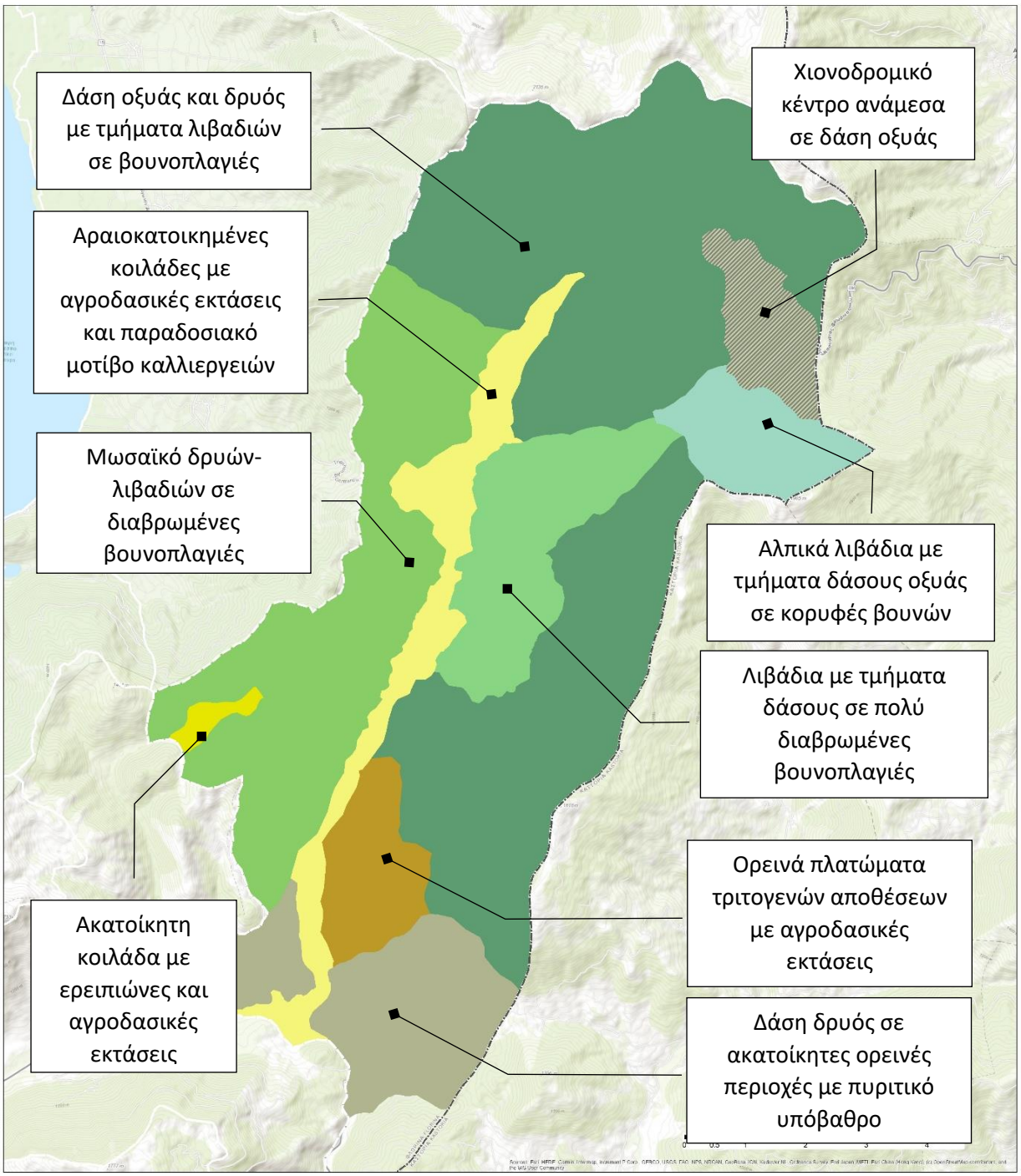

Κατευθύνσεις και προτάσεις πολιτικής ανά δραστηριότητα

Αγροτική δραστηριότητα και αλιεία:
ΑΓΡ1: Διαφύλαξη της αγροτικής γης έναντι άλλων χρήσεων ή εγκατάλειψης
ΑΓΡ2: Διατήρηση παλαιών και δημιουργία νέων ημιφυσικών στοιχείων του αγροτικού τοπίου (φυσικά όρια, φυτοφράχτες, νερόλακκοι, κ. ά.).
Κτηνοτροφική δραστηριότητα:
ΚΤ1: Ενίσχυση της εκτατικής κτηνοτροφίας αιγοπροβάτων σε επιλεγμένες περιοχές (π.χ. όρος Ντέβας)
ΚΤ2: Διατήρηση και ανάδειξη παραδοσιακών κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων (μαντριά)
Δασική διαχείριση:
ΔΔ1: Διατήρηση των λιβαδιών ανάμεσα στα δάση
ΔΔ2: Ενίσχυση παραγωγής μη ξυλωδών δασικών προϊόντων
ΔΔ3: Αναδασώσεις χωρίς ξενικά είδη δέντρων
Υποδομές:
ΥΠ1: Συντήρηση και βελτίωση υφιστάμενου δασικού οδικού δικτύου
ΥΠ2: Αποκλεισμός ΑΣΠΗΕ και συνοδών έργων (δρόμων, δικτύων) στον Δήμο Πρεσπών
ΥΠ3: Περιορισμός φωτοβολταϊκών πάρκων
ΥΠ4: Συντήρηση και βελτίωση υποδομών θέας (κιόσκια)
ΥΠ5: Περιορισμός διάνοιξης νέων δρόμων - επέκτασης του οδικού δικτύου σε συγκεκριμένες περιοχές (διαβρωμένα εδάφη)
ΥΠ6: Προώθηση της υπόγειας καλωδίωσης στους οικισμούς για τη βελτίωση του χαρακτήρα τους
ΥΠ8: Βελτίωση υφιστάμενου οδικού δικτύου πρόσβασης στην Πρέσπα
ΥΠ10: Δημιουργία προδιαγραφών σχεδιασμού και αποκατάστασης τοπίου για τα τεχνικά έργα
Διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς:
ΠΚ1: Διατήρηση και ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών που συνδέουν τα μνημεία και άλλα πολιτιστικά στοιχεία του τοπίου
ΠΚ3: Ανάδειξη των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργική τους αξιοποίηση
ΠΚ4: Ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Πρέσπας
ΠΚ5: Ανάδειξη των παραδοσιακών αγροτικών πρακτικών και εγκαταστάσεων
Δόμηση:
ΔΜ1: Ενίσχυση της αποκατάστασης παραδοσιακών κτιρίων
ΔΜ3: Δημιουργία μορφολογικών κανόνων δόμησης για όλη την Πρέσπα
ΔΜ4: Καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησης ανάλογα και με τα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής

Περιοχή Τοπίου : Κοιλάδα Αγ. Γερμανού

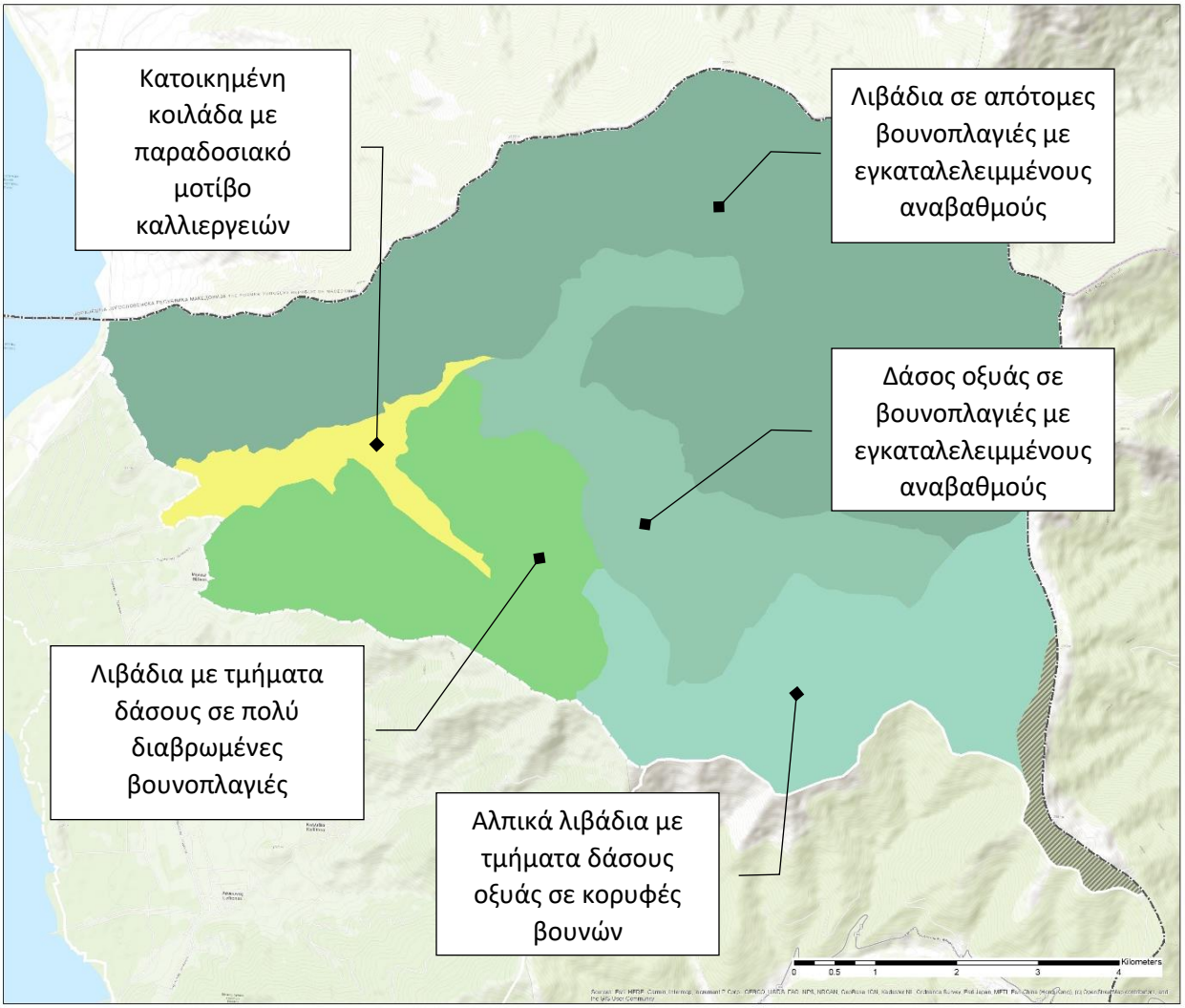

Κατευθύνσεις και προτάσεις πολιτικής ανά δραστηριότητα
Αγροτική δραστηριότητα και αλιεία:
ΑΓΡ1: Διαφύλαξη της αγροτικής γης έναντι άλλων χρήσεων ή εγκατάλειψης
ΑΓΡ2: Διατήρηση παλαιών και δημιουργία νέων ημιφυσικών στοιχείων του αγροτικού τοπίου (φυσικά όρια, φυτοφράχτες, νερόλακκοι, κ. ά.).
Κτηνοτροφική δραστηριότητα:
ΚΤ1: Ενίσχυση της εκτατικής κτηνοτροφίας αιγοπροβάτων σε επιλεγμένες περιοχές (π.χ. όρος Ντέβας)
ΚΤ2: Διατήρηση και ανάδειξη παραδοσιακών κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων (μαντριά)
Δασική διαχείριση:
ΔΔ1: Διατήρηση των λιβαδιών ανάμεσα στα δάση
ΔΔ2: Ενίσχυση παραγωγής μη ξυλωδών δασικών προϊόντων
ΔΔ3: Αναδασώσεις χωρίς ξενικά είδη δέντρων
Υποδομές:
ΥΠ1: Συντήρηση και βελτίωση υφιστάμενου δασικού οδικού δικτύου
ΥΠ2: Αποκλεισμός ΑΣΠΗΕ και συνοδών έργων (δρόμων, δικτύων) στον Δήμο Πρεσπών
ΥΠ3: Περιορισμός φωτοβολταϊκών πάρκων
ΥΠ5: Περιορισμός διάνοιξης νέων δρόμων - επέκτασης του οδικού δικτύου σε συγκεκριμένες περιοχές (διαβρωμένα εδάφη)
ΥΠ6: Προώθηση της υπόγειας καλωδίωσης στους οικισμούς για τη βελτίωση του χαρακτήρα τους
ΥΠ7: Διαχείριση μελλοντικών διασυνοριακών διαβάσεων με Βόρεια Μακεδονία και Αλβανία
Διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς:
ΠΚ1: Διατήρηση και ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών που συνδέουν τα μνημεία και άλλα πολιτιστικά στοιχεία του τοπίου
ΠΚ2: Δημιουργία διασυνοριακών θεματικών αφηγήσεων για την ανάδειξη της κοινής πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς
ΠΚ3: Ανάδειξη των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργική τους αξιοποίηση
ΠΚ4: Ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Πρέσπας
ΠΚ5: Ανάδειξη των παραδοσιακών αγροτικών πρακτικών και εγκαταστάσεων
Δόμηση:
ΔΜ1: Ενίσχυση της αποκατάστασης παραδοσιακών κτιρίων
ΔΜ4: Καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησης ανάλογα και με τα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής
Περιβαλλοντική διαχείριση:
ΠΔ1: Βελτίωση διαχείρισης των απορριμμάτων (σκουπίδια, μπάζα, εγκαταλειμμένα αυτοκίνητα, κα)

Περιοχή Τοπίου : Ανατολικές ακτές Μικρής Πρέσπας

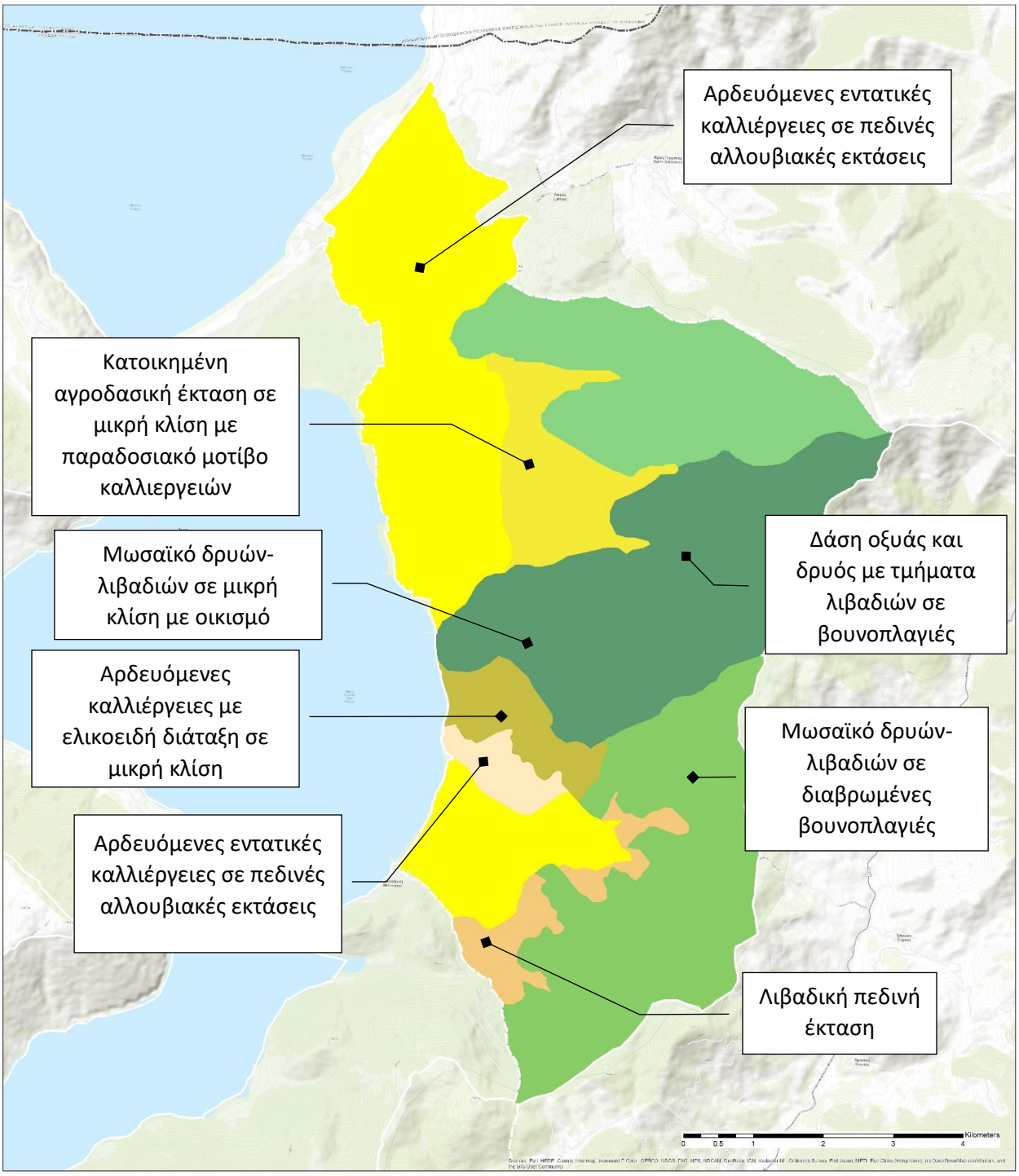

Κατευθύνσεις και προτάσεις πολιτικής ανά δραστηριότητα
Αγροτική δραστηριότητα και αλιεία:
ΑΓΡ1: Διαφύλαξη της αγροτικής γης έναντι άλλων χρήσεων ή εγκατάλειψης
ΑΓΡ2: Διατήρηση παλαιών και δημιουργία νέων ημιφυσικών στοιχείων του αγροτικού τοπίου (φυσικά όρια, φυτοφράχτες, νερόλακκοι, κ. ά.).
ΑΓΡ3: Διαχείριση των περιοχών που γειτονεύουν με τα παραλίμνια λιβάδια
ΑΓΡ4: Ενίσχυση της ποικιλίας του αγροτικού τοπίου (μωσαϊκό καλλιεργειών)
Κτηνοτροφική δραστηριότητα:
ΚΤ1: Ενίσχυση της εκτατικής κτηνοτροφίας αιγοπροβάτων σε επιλεγμένες περιοχές (π.χ. όρος Ντέβας)
ΚΤ2: Διατήρηση και ανάδειξη παραδοσιακών κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων (μαντριά)
Δασική διαχείριση:
ΔΔ1: Διατήρηση των λιβαδιών ανάμεσα στα δάση
ΔΔ2: Ενίσχυση παραγωγής μη ξυλωδών δασικών προϊόντων
ΔΔ3: Αναδασώσεις χωρίς ξενικά είδη δέντρων
Υποδομές:
ΥΠ1: Συντήρηση και βελτίωση υφιστάμενου δασικού οδικού δικτύου
ΥΠ2: Αποκλεισμός ΑΣΠΗΕ και συνοδών έργων (δρόμων, δικτύων) στον Δήμο Πρεσπών
ΥΠ3: Περιορισμός φωτοβολταϊκών πάρκων
ΥΠ4: Συντήρηση και βελτίωση υποδομών θέας (κιόσκια)
ΥΠ5: Περιορισμός διάνοιξης νέων δρόμων - επέκτασης του οδικού δικτύου σε συγκεκριμένες περιοχές (διαβρωμένα εδάφη)
ΥΠ6: Προώθηση της υπόγειας καλωδίωσης στους οικισμούς για τη βελτίωση του χαρακτήρα τους
ΥΠ7: Διαχείριση μελλοντικών διασυνοριακών διαβάσεων με Βόρεια Μακεδονία και Αλβανία
ΥΠ9: Περιορισμός κατασκευών στις όχθες των λιμνών
Διαχείριση πολιτιστικής κληρονομιάς:
ΠΚ1: Διατήρηση και ανάδειξη πολιτιστικών διαδρομών που συνδέουν τα μνημεία και άλλα πολιτιστικά στοιχεία του τοπίου
ΠΚ2: Δημιουργία διασυνοριακών θεματικών αφηγήσεων για την ανάδειξη της κοινής πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς
ΠΚ3: Ανάδειξη των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργική τους αξιοποίηση

ΠΚ4: Ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Πρέσπας
ΠΚ5: Ανάδειξη των παραδοσιακών αγροτικών πρακτικών και εγκαταστάσεων
Δόμηση:
ΔΜ1: Ενίσχυση της αποκατάστασης παραδοσιακών κτιρίων
ΔΜ2: Διαχείριση μεμονωμένων εγκαταλελειμμένων κτιρίων (π.χ. ιχθυογενετικός σταθμός, αποθήκες Λευκώνα)
ΔΜ3: Δημιουργία μορφολογικών κανόνων δόμησης για όλη την Πρέσπα
ΔΜ4: Καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησης ανάλογα και με τα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής
Περιβαλλοντική διαχείριση:
ΠΔ1: Βελτίωση διαχείρισης των απορριμμάτων (σκουπίδια, μπάζα, εγκαταλειμμένα αυτοκίνητα, κα)
ΠΔ2: Διατήρηση της διαχείρισης της υδρόβιας βλάστησης των καλαμιών
ΠΔ3: Ανάπτυξη υποδομών για δραστηριότητες οικοτουρισμού και επιστημονικού τουρισμού
ΠΔ5: Αποκατάσταση υποβαθμισμένων τοπίων

Περισσότερες πληροφορίες:

Θύμιος Δημόπουλος, Μεσογειακό Ινστιτούτο για τη Φύση και τον Άνθρωπο(MedINA), email: thymiodimo@med-ina.org , τηλ: 2103611001

Βιβή Ρουμελιώτου, Εταιρία Προστασίας Πρεσπών, email: v.roumeliotou@spp.gr, τηλ.: 2385051233